

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času
Evaluation of the Activity and Financial Management of the Selected Leisure Centre

Student:	Kateřina Martinková
Vedoucí bakalářské práce:	Ing. Eva Kovářová, Ph.D.

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Kateřina Martinková**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **6202R055 Veřejná ekonomika a správa**
Téma: **Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času**
Evaluation of the Activity and Financial Management of the Selected Leisure Centre

Jazyk vypracování: **čeština**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Střediska volného času jako příspěvkové organizace obcí a jejich charakteristika
3. Analýza činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času
4. Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratek

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ANHEIER, K. Helmut. *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. 2nd ed. London: Routledge, 2014. 580 p. ISBN 978-0-415-55047-5.

MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKÚPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2018–2019*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 320 s. ISBN 978-80-7598-086-1.

VRABKOVÁ, I., I. VAŇKOVÁ, J. BEČICA a Š. KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. 189 s. ISBN 978-80-248-4028-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Kovářová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2019

Datum odevzdání: 07.05.2020

---

doc. Ing. Iveta Vrabková, Ph.D.
vedoucí katedry

---

doc. Ing. Lenka Kauerová, CSc.
proděkan pro studium
na základě pověření k jednání č.j.
VSB/19/050319/9900 ze dne 24. 9. 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Martinková Kateřina

Kateřina Martinková

V Brně dne 14. 5. 2020

Poděkování

Mé poděkování patří Ing. Evě Kovářové, Ph.D. za odborné vedení, ochotu a trpělivost při zpracování tohoto tématu. Její nadšení pro mnou zvolené téma, cenné rady a vstřícný přístup mi velmi pomohly tuto práci zkompletovat.

Obsah

1 .	Úvod.....	5
2 .	Střediska volného času jako příspěvkové organizace obcí a jejich charakteristika... 7	7
2 .1	Střediska volného času	7
2 .2	Charakteristika nestátních neziskových organizací a jejich členění.....	9
2 .3	Charakteristika právnických osob a organizačních složek státu.....	11
2 .4	Příspěvkové organizace, jejich právní vymezení a charakteristika	12
2 .4 .1	Příspěvkové organizace státu.....	13
2 .4 .2	Územní samospráva a její příspěvkové organizace	14
2 .4 .3	Fondy příspěvkových organizací.....	15
2 .4 .4	Kontrola hospodaření příspěvkových organizací	16
2 .4 .5	Zánik příspěvkové organizace	18
2 .5	Kontrola hospodaření, účetnictví a daň z příjmů příspěvkových organizací.....	19
2 .5 .1	Kontrola hospodaření	19
2 .5 .2	Účetnictví příspěvkových organizací	20
2 .5 .3	Daň z příjmů příspěvkových organizací.....	22
3 .	Analýza činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času	24
3 .1	Střediska volného času v České republice.....	25
3 .1 .1	Financování středisek volného času	26
3 .1 .2	Školní vzdělávací program	27
3 .2	Jihomoravský kraj jako zřizovatel příspěvkových organizací.....	29
3 .3	Středisko volného času Lužánky	33
3 .3 .1	Pracoviště SVČ Lužánky a jejich charakteristika.....	35
3 .3 .2	Školní vzdělávací program SVČ Lužánky	37
3 .4	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky.....	42
3 .4 .1	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2011.....	42
3 .4 .2	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2012.....	43

3 .4 .3	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2013.....	44
3 .4 .4	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2014.....	45
3 .4 .5	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2015.....	47
3 .4 .6	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2016.....	48
3 .4 .7	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2017.....	48
3 .4 .8	Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2018.....	49
4 .	Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času	51
4 .1	Ukazatel autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní činnosti	51
4 .2	Příjmová soběstačnost	52
4 .3	Variátor celkových nákladů.....	53
4 .4	Ukazatelé likvidity.....	54
4 .4 .1	Okamžitá likvidita	54
4 .4 .2	Pohotovlá likvidita.....	55
4 .5	Míra finanční nezávislosti	57
4 .6	Ukazatel věřitelného rizika.....	58
4 .7	Celkové zhodnocení hospodaření Střediska volného času Lužánky	58
5 .	Závěr.....	63
	Seznam použité literatury.....	65
	Seznam zkratk	69
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Seznam grafů	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1. Úvod

Pod pojmem volný čas je nejčastěji chápán odpočinek, zábava, rekreace, ale také zájmová činnost, nebo zájmové vzdělávání. Střediska volného času jsou nedílnou součástí zájmového vzdělávání. Jejich hlavním posláním je zajišťování volnočasových aktivit nejen pro děti a mládež, ale i pro širokou veřejnost. I když v tržní ekonomice České republiky převažuje sektor soukromý se svými podnikatelskými subjekty, jejichž cílem a také podnětem k podnikání je tvorba zisku, existuje zde také nemalé zastoupení sektoru neziskového, a právě do této kategorie se řadí i střediska volného času. Hlavním posláním neziskových organizací je veřejně prospěšná činnost. Zpravidla tyto organizace působí v oblastech, ve kterých ziskový sektor selhává nebo o něj nemá zájem. Neziskové organizace jsou financovány ať už částečně nebo úplně z veřejných rozpočtů, ať již státního rozpočtu nebo rozpočtu územně samosprávných celků.

Jelikož je neziskový sektor velmi rozmanitý a dělí se hned podle několika hledisek (podle předmětu činnosti, zřizovatele, nebo také podle toho, jak jsou financovány), bude práce zaměřena pouze na jeden segment, a sice na příspěvkové organizace působící v oblasti zájmového vzdělávání. Organizace jsou zřizovány jako právnické osoby, které jsou zapsány do obchodního rejstříku. Zřizovatelem organizace může být jak stát, tak i územně samosprávné celky (kraje a obce). Jedná se o organizace, jejichž financování je rozděleno mezi více subjektů. Zřizovatel organizaci financuje příspěvky, které by měly být dostatečně velké na to, aby byla schopna naplňovat účel, pro který byla založena. Dalším významným zdrojem financování jsou dotace z veřejných rozpočtů. V neposlední řadě se na financování organizace podílejí samotní uživatelé, kteří využívají dané služby.

Jak je uvedeno v předchozím odstavci, práce je zaměřena na příspěvkové organizace působící v oblasti zájmového vzdělávání, kde se také řadí střediska volného času. V rámci bakalářské práce bude zkoumáno hospodaření a bude analyzována činnost vybrané organizace, a to Střediska volného času Lužánky. Organizace byla vybrána z toho důvodu, že se jedná o nejstarší středisko volného času a také se řadí mezi největší subjekty tohoto druhu v České republice.

Cílem bakalářské práce bude zhodnocení hospodaření vybrané organizace na základě analýzy nákladů, výnosů a hospodářského výsledku z hlavní a doplňkové činnosti ve sledovaném období 2011-2018. Ke zhodnocení činnosti budou využity dílčí ukazatelé, jako je například autarkie, tedy míra soběstačnosti zvolené příspěvkové organizace, příjmová soběstačnost, variátor celkových nákladů, který je jedním z ukazatelů rentability, ta ukazuje

efektivnost neziskové organizace a představuje, jak velký objem zisku byl vyprodukován z jedné jednotky vstupu, okamžitá a pohotová likvidita, která vypovídá o schopnosti hradit své krátkodobé závazky v čas. Dalšími ukazateli bude míra finanční nezávislosti neboli stability, která hodnotí míru stability organizace a ukazatel věřitelného rizika, který vypovídá o míře účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích. Také bude zhodnocen počet nabízených kroužků a jejich návštěvnost. Budou také zanalyzovány a vyhodnoceny mzdové náklady ve sledovaných letech.

Práce je členěna do pěti kapitol, tou první je úvod, následuje druhá kapitola, která se zabývá obecnou charakteristikou středisek volného času, dále charakteristikou nestátních neziskových organizací, právnických osob, organizačních složek státu, blíže jsou také charakterizovány příspěvkové organizace, jejich právní vymezení, fondy, kontrola hospodaření a také jejich zánik, v kapitole je také popsáno účetnictví příspěvkových organizací a daň z příjmů.

Třetí kapitola je obsahově nejrozsáhlejší, zahrnuje charakteristiku středisek volného času v České republice, jejich financování, školní vzdělávací program, dále je charakterizován Jihomoravský kraj jako zřizovatel příspěvkových organizací, jsou zde uvedeny statistické údaje o kraji, jeho rozpočet a také rozpočet, který připadá na školství a tím pádem i na financování středisek volného času. Poté je blíže charakterizováno středisko volného času Lužánky, jeho hlavní a doplňková činnost podle zřizovací listiny, jeho pracoviště, školní vzdělávací program a je zanalyzováno hospodaření v letech 2011-2018.

V předposlední kapitole jsou zanalyzovány doplňkové ukazatele jako je například autarkie neboli míra soběstačnosti a také příjmová soběstačnost vybraného SVČ, okamžitá a pohotová likvidita, variátor celkových nákladů, ukazatel věřitelného rizika a míra finanční nezávislosti. Dále je provedeno zhodnocení všech ukazatelů za sledované období 2011-2018. Také bude uveden přehled počtu účastníků a počet kroužků a na závěr budou uvedeny průměrné mzdy a počet zaměstnanců SVČ. Poslední kapitolou práce je závěr.

2. Střediska volného času jako příspěvkové organizace obcí a jejich charakteristika

Střediska volného času jsou součástí neziskového sektoru. Jak uvádí Anheier (2014) je neziskový sektor součtem soukromých, dobrovolných a neziskových organizací a sdružení. Popisuje ho jako soubor organizací a činností vedle státní správy, tedy veřejného sektoru na jedné straně, a sektor neziskových organizací a podnikání na straně druhé. Vláda a její orgány jsou označovány jako první sektor, podnikání a obchod jako druhý sektor, který má v posledních letech stále větší význam, a neziskový sektor je označován jako třetí, ten se stal také častějším tématem výuky a výzkumu.

U neziskového sektoru je dle Anheira (2014) matoucí to, jak jsou instituce a organizace rozmanité a zahrnují různé aktivity. Jedná se například o muzea, orchestry, školy, univerzity, vzdělávání dospělých, výzkumné instituce, organizace zabývající se duševním zdravím a zdravím všeobecně, životním prostředím a přírodními zdroji, místním rozvojem a bydlením, sdružením humanitární pomoci a mezinárodní rozvojové organizace, sdružení venkovských zemědělců, náboženské organizace, bratrství a spolky, zájmové sdružení, sportovní a rekreační kluby.

Neziskový sektor tvoří velmi důležitou součást běžného života občanů, jelikož jeho hlavním posláním je poskytování veřejných služeb. Neziskový sektor se stal součástí budování komunit a posiluje jejich postavení. Stát tento sektor nejen prostřednictvím středisek volného času využívá pro místní rozvoj.

2.1 Střediska volného času

Střediska volného času patří do kategorie zájmového vzdělávání, které je ukotveno v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (zkráceně školský zákon). Zájmové vzdělávání je definováno v § 111 daného zákona jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění jejich volného času nějakou zájmovou činností, která může být zaměřena na různé oblasti. Zájmové vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména tedy ve školních družinách, školních klubech a také ve střediscích volného času.

Ve spolupráci se školami a dalšími organizacemi se střediska volného času podílejí na péči o nadané děti, žáky a studenty a pořádají pro ně různé soutěže a přehlídky dětí a žáků. K plnění cílů daných školským zákonem velmi napomáhá zájmové vzdělávání.

Zájmové vzdělávání se zabývá aktivitami, které jsou potřebné k rozvoji osobnosti a snaží se kompenzovat jednostrannou zátěž ze studia ve škole, zajišťuje duševní hygienu. Mezi

základní funkce patří mimo jiné funkce vzdělávací, kulturní, preventivní, sociální. Také rozvíjí schopnosti, znalosti a dovednosti, upevňuje sociální vztahy.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání jsou upravena prováděcí vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání a jsou součástí výchovně vzdělávací soustavy České republiky, jedná se o střediska volného času, školní družiny a školní kluby. Snaží se podporovat rovné příležitosti a jsou neselektivní, protože přijímají zájemce bez ohledu na rasový původ, národnost, pohlaví nebo náboženské vyznání. Další významnou roli plní tím, že přispívají k ochraně před šířením sociálně patologických jevů a rizikového chování mezi dětmi a mládeží, kterým tato střediska umožňují využívat svůj volný čas smysluplně.

Ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání můžou dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (vychovatelé, učitelé, pedagogové pro volný čas) pracovat kvalifikovaní pedagogičtí pracovníci, tím je zaručena kvalita a odbornost vzdělávání v této oblasti. V srpnu roku 2018 vstoupila v platnost nová vyhláška č. 163/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. Největší změny se dotýkají zejména způsobu financování regionálního školství, tedy i školních družin.

Školské zařízení pro zájmové vzdělávání musí mít zpracován svůj školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) podle § 5 odst. 2 školského zákona, který musí přímo navazovat na rámcové vzdělávací programy pro předškolní a základní vzdělávání, pro gymnázia, střední odborné školy atd. Díky ŠVP napomáhá zájmové vzdělávání naplňovat vzdělávací cíle, které jsou stanoveny rámcovými vzdělávacími programy (RVP). Mezi hlavní témata RVP patří osobní a sociální výchova, výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní, environmentální, mediální a etická výchova.

Střediska volného času jsou také školskými zařízeními, která vznikají za účelem podporovat, motivovat a vést děti, žáky, studenty, mládež, ale i dospělé k vlastnímu rozvoji osobnosti a k získávání odborných kompetencí. Smyslem těchto organizací je především využití volného času díky široké nabídce programů, které jsou realizovány pod dohledem pedagogů. Řadí se mezi příspěvkové organizace, které nejsou zřizovány za účelem podnikání a mohou být založeny státem, nebo územními samosprávnými celky, ale také soukromými fyzickými i právnickými osobami.

Střediska volného času ve většině případů provozují svoji činnost po celý rok, a to i o prázdninách, kdy ve školách neprobíhá vyučování. Organizují pravidelné aktivity od zájmových činností pro stálé skupiny účastníků, přes organizaci přehlídek dětí a žáků, soutěže, tábory, až po jednorázové aktivity, kurzy a jiné vzdělávací akce. Svým programem navazují na

témata ŠVP, adaptační programy v rámci prevence sociálně patologických jevů a mnoho dalších činností.

Věnují se také komunitnímu plánování, vzdělávání pedagogů, prevenci atd. Ze středisek volného času se časem stala přirozená centra společenského života v obcích, která se zapojují do různých regionálních, krajských, republikových, ale i evropských projektů. Střediska organizují výměnné a zahraniční pobyty, také zajišťují stáže pro pracovníky v různých odvětvích. V celé České republice ve školním roce 2018/2019 bylo otevřeno celkem 28 153 zájmových kroužků, které navštěvovalo dohromady 304 539 účastníků.

Střediska volného času jsou zřizována jako neziskové organizace, které může zřizovat stát, jsou to tedy státní neziskové organizace, nebo je zřizuje soukromoprávní osoba a tím vznikají nestátní neziskové organizace. Jsou to školská zařízení, která mohou nabývat různých právních forem, zpravidla se však jedná o příspěvkové organizace. Všechny výše uvedené formy mají stejný cíl, a to poskytovat služby a zájmové vzdělávání a tím doplňovat a podporovat vzdělávání ve školách. Níže jsou popsány právnické osoby a organizační složky státu. Poté je pozornost více zaměřena na charakteristiky nestátních neziskových organizací a příspěvkových organizací.

2.2 Charakteristika nestátních neziskových organizací a jejich členění

Dle Rektořika (2010) jsou základními charakteristickými znaky nestátních neziskových organizací následující specifikace: právnické osoby (s výjimkou organizačních složek státu), které nejsou založeny za účelem podnikání a tvorby zisku. Dalším znakem je, že uspokojují konkrétní potřeby komunit, a tím pádem i občanů. Také je jejich znakem to, že mohou, ale nemusí, být financovány z veřejného rozpočtu. Patří zde různé organizační složky státu, občanská sdružení, spolky, dále také družstva a společenství vlastníků jednotek.

Neziskové organizace jsou obecně rozděleny na státní, tedy veřejné organizace, a na nestátní čili na soukromé organizace. Právní úprava jednotlivých organizací, které působí v neziskovém sektoru, se od sebe liší a není jednotná. Obecnou úpravu lze najít dle Šedivého a Medlíkové (2017) v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Tato verze zákoníku vstoupila v platnost 1. 1. 2014 a jsou zde uvedeny následující právní formy nestátních neziskových organizací: § 214-§ 302 – spolek, § 306-§ 393 – nadace, § 394-§ 401 – nadační fond a § 402-§ 418 – ústav.

Pro neziskové organizace také platí obecné paragrafy § 118 a § 209, které popisují fungování právnických osob. Přestože je platná nová verze občanského zákoníku, která vymezuje nestátní neziskové organizace, fungují dále i organizace založené dle zrušeného zákona č. 248/1995 Sb., zákon o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění

některých zákonů, ale nesmí se zakládat nové. Do neziskového sektoru se také řadí církevní právnické osoby, ty se řídí zákonem č. 3 /2002 Sb., zákon o církvích a náboženských společnostech. Na základě výše zmíněného zákona můžou zakládat vlastní školy, které se řadí mezi školské právnické osoby.

V zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, dále v zákoně č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích a také v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou upraveny státní neziskové organizace. Jedná se o následující:

- příspěvkové organizace státu a územně samosprávné celky
- organizační složky státu a územně samosprávné celky.

Jak uvádí Vrabková a kol. (2017), pro zdanění neziskových organizací je využíván zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Ve výše zmíněném zákoně je uveden pojem veřejně prospěšný poplatník, kterým se rozumí organizace, která v souladu se svým zakladatelským jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost neprovozuje podnikání.

Díky různým kritériím mohou být neziskové organizace rozděleny podle jejich aktiv a cílů do následujících skupin, které uvádí ve své publikaci Rektořík (2010).

Dle **kritéria zakladatele** – organizace jsou založeny veřejnou správou (státní správa nebo územní samospráva), v tomto případě se jedná o veřejnoprávní organizace. Mohou být také založeny soukromou fyzickou nebo právnickou osobou, pokud je tomu tak, hovoří se o soukromoprávní organizaci. Veřejnoprávní instituce je veřejná služba, která je dána povinností ze zákona, jedná se např. o veřejnou vysokou školu.

Dle **právně organizační normy** – jedná se o organizace, které byly založeny na základě zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Dále sem patří organizace, které byly založeny dle ostatních zákonů, které platí pro ostatní neziskové organizace. Poslední skupinu tvoří organizace založené podle zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

Neziskové organizace lze také členit podle **kritéria globálního poslání** na veřejně prospěšné organizace a na vzájemně prospěšné organizace. Veřejně prospěšné organizace jsou založeny za úkolem naplňovat potřeby veřejnosti, jedná se například o vzdělávání nebo zdravotnictví. Vzájemně prospěšné služby mají za úkol naplňovat zájmy určitých skupin občanů, například profesní zájmy nebo kulturní aktivity.

Dalším kritériem pro dělení neziskových organizací je **kritérium financování**. Zde mohou být neziskové organizace, které jsou financovány pouze z veřejných zdrojů, jedná se o organizační složky státu a územně samosprávných celků. Dále můžou být financovány částečně z veřejných zdrojů, na tyto příspěvky mají organizace nárok ze zákona, jedná se například o politické strany a politická hnutí, příspěvkové organizace a také o církve a náboženské společnosti. Dalším zdrojem financování jsou různé granty, sbírky, nebo dary, zde lze zařadit nadace a nadační fondy a také další formy nestátních neziskových organizací (NNO).

Další formou střediska volného času jsou příspěvkové organizace. Ty vznikají, když zřizovatel poskytuje pouze příspěvek, který je rozdílem mezi náklady a příjmy dané organizace. Tento příspěvek zahrnuje všechny potřebné zdroje pro činnost organizace, tedy i prostředky na nákup majetku.

2.3 Charakteristika právnických osob a organizačních složek státu

Jak uvádí Vít (2015), právnická osoba reálně neexistuje a může vzniknout, změnit se nebo zaniknout jen na základě zákona. Existují tedy právnické osoby, které jsou na základě zákona přímo zřízeny, a ty, kterým zákon umožňuje jejich založení.

Dle jejich povahy je možno právnické osoby rozdělit do tří následujících skupin:

- **ústavy** – jsou to právnické osoby, které jsou charakterizovány jak zaměstnanci, tak i vklady zakladatelů, zde patří například obecně prospěšné společnosti podle § 3050 zákona č. 89/2012 Sb., zákon občanský zákoník (OZ),
- **korporace** – jedná se o sdružení osob (členů, společníků atd.), patří mezi ně například obchodní společnosti a družstva, dále spolky podle OZ, zájmová sdružení právnických osob dle starého občanského zákoníku,
- **fundace** – jde o účelové sdružení majetku a patří zde nadační fondy a nadace podle OZ.

Založení a vznik právnické osoby není totožný, jelikož je nejdříve sepsáno zakladatelské právní jednání a až s odstupem několika týdnů až měsíců dochází k zápisu do obchodního rejstříku a tím pádem i ke vzniku. Pokud se její zakladatel nebo člen orgánu rozhodne jménem právnické osoby jednat ještě před jejím vznikem, je za takové jednání sám zodpovědný a právnická osoba může převzít toto jednání na sebe do tří měsíců od svého vzniku, v tomto případě platí, že je od počátku odpovědná a zavázána v těchto jednáních.

Podle Vít (2015) je hlavní činností organizace činnost, která je v souladu s účelem organizace a představuje naplňování tohoto účelu a zároveň svou spotřebou materiálních a lidských zdrojů převyšuje případnou činnost vedlejší.

Právní osoba je zrušena uplynutím doby, dosažením účelu, pro který byla zřízena, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo právním jednáním. Po jejím zrušení se vyžaduje likvidace, pokud celý majetek nepřechází na právního nástupce anebo nestanoví zákon jinak. Pokud dochází k likvidaci, tak musí být ustanoven likvidátor, který provede daný proces v souladu se zákonem.

Dle Krechovské a kol. (2018) se organizační složky státu zřizují na základě rozhodnutí příslušného ústředního orgánu státní správy. Toto rozhodnutí má formu opatření a jeho součástí je i zřizovací listina. Na zajištění nezbytných potřeb jsou určeny prostředky ze státního rozpočtu, které poskytuje dané složce její zřizovatel. Nejedná se ovšem o jediný zdroj, se kterým organizační složka státu hospodaří, protože zde existuje možnost mimorozpočtových zdrojů, jako je například zisk z hospodářské činnosti, peněžité dary, prostředky z fondů. Podle platné rozpočtové skladby musí organizační složka státu sestavovat vlastní rozpočet příjmů a výdajů

Organizační složka státu vzniká na základě voleného orgánu, a to na základě usnesení a dále také zřizovací listinou. Funkci výkonného orgánu poté plní zřizovatel a jménem zřizovatele i hospodaří.

2.4 Příspěvkové organizace, jejich právní vymezení a charakteristika

Vznik příspěvkových organizací je spjat s obdobím Československé socialistické republiky, tedy spadá do druhé poloviny 20. století. Příspěvkové organizace navazují na tehdejší formu tradičních veřejných ústavů veřejného práva, jak uvádí Vrabková a kol. (2017). Poskytování veřejných služeb je garantováno na státní i územní úrovni.

Fungování příspěvkových organizací v České republice je upraveno množstvím různých právních předpisů. Nejdůležitější právní předpisy dle Vrabkové a kol. (2017) jsou uvedeny v následujícím seznamu:

- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (tzv. velká rozpočtová pravidla),
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen zákon o majetku ČR),
- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (tzv. malá rozpočtová pravidla),

- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích,
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích,
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

První dva zákony se týkají státu, který je v roli zřizovatele příspěvkových organizací, následující čtyři zákony jsou určeny pro zřizovatele na úrovni územní samosprávy (kraje, obce, hlavní město Praha).

Podle Vrabkové a kol. (2017) samotný název „příspěvková organizace“ je odvozen od svého zřizovatele, který formou příspěvků poskytuje finanční prostředky na chod celé organizace. Jak je výše uvedeno, tak zřizovatelem může být jak stát, tak i územně samosprávné celky.

Jedním ze základních rysů je to, že příspěvkové organizace jsou způsobilé k jednání vlastním jménem v majetkoprávních záležitostech a také zodpovídají za věci z těchto úkonů vyplývající.

V majetkoprávních záležitostech příspěvkovou organizace zastupuje statutární orgán, konkrétně tedy jmenovaný ředitel. Ten je jmenován na základě § 33 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Na základě tohoto paragrafu se stává jmenovaný ředitel jednak statutárním orgánem organizace, ale také zaměstnancem příspěvkové organizace. Pokud dojde k odvolání ředitele, nadále trvá pracovněprávní vztah mezi ním a organizací. Informace o jmenování, ale i o odvolání ředitele, musí být doložena při zápisu příspěvkové organizace do obchodního rejstříku. Tyto informace dodává zřizovatel organizace, protože ředitel je jmenován nebo odvolán na základě jeho rozhodnutí.

2.4.1 Příspěvkové organizace státu

Příspěvkové organizace jsou právnickou osobou, které byly zřízeny některým ústředním orgánem státní správy. Dle Rektořika (2010) vzniká každá nová příspěvková organizace vydáním zřizovací listiny, která obsahuje informace uvedené v zákoně a podléhá oznámením v Ústředním věstníku ČR. Také nemůže zaniknout, aniž by to bylo odsouhlaseno státem, ten za ni přebírá odpovědnost a ručí za všechny závazky organizace. Svůj statut, který podléhá schválení zřizovatelem, vydá příspěvková organizace po založení, následně vydá organizační řád, pravidla pro hospodaření a pro oběh účetních dokladů, dále odpisový řád, interní předpisy, které vyžaduje zákonné ustanovení.

Příspěvkové organizace státu hospodaří s penězi získanými v oblasti, která byla vymezena zřizovatelem organizace. Také hospodaří s penězi ze státního rozpočtu a s finančními prostředky svých fondů, peněžními dary, příspěvky ze zahraničí a z fondů

Evropské unie, v neposlední řadě může čerpat finanční prostředky z rozpočtu územních samosprávných celků a státních fondů.

Hlavní činnost organizace definuje zvláštní zákon, nebo také zřizovací listina, může být vykonávána za úplatu. Vlastníkem celého majetku je stát, organizace pouze hospodaří s majetkem České republiky. Jakýkoliv majetek, který je vytvořen vlastní činností nebo je pořízen, patří státu, a to se týká i majetku vytvořeného hospodářskou činností. Jak uvádí Vrabková a kol. (2017), organizace mohou se svým majetkem hospodařit, ovšem nemůžou přijímat a ani poskytovat půjčky nebo úvěry, existují však výjimky. Podle Merlíčkové Růžičkové (2011) je charakteristickým znakem pro státní příspěvkové organizace, že všechny příjmy jsou prostředky získané pro stát, proto tedy zákon č. 218/2000 Sb., vyžaduje dodržování hospodárného nakládání s finančními prostředky a jejich využití pouze k předem určeným účelům a k placení nezbytných potřeb.

Mezi státní příspěvkové organizace patří například různé výzkumné ústavy, vědecká pracoviště, kontrolní orgány nebo státní fondy atd.

2.4.2 Územní samospráva a její příspěvkové organizace

Dle § 27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jsou zřizovány příspěvkové organizace územní samosprávy (obcí, krajů a hlavního města Prahy) pro činnosti územní samosprávy. Tyto činnosti jsou většinou neziskové a jejich rozsah, struktura a složitost vyžaduje právní subjektivitu. Tyto organizace nejčastěji poskytují smíšené statky v různých oblastech, nejčastěji se jedná o oblast kultury, zdravotnictví, školství, dopravy a sociální oblast pro občany na krajské (regionální) úrovni a také na úrovni obecní (lokální). Zřizovateli organizace jsou také regionální a lokální subjekty.

Na úrovni územní samosprávy rozhoduje o zřízení příspěvkové organizace zastupitelstvo, a to většinou na dobu neurčitou. Organizace se zapisuje do obchodního rejstříku, návrh podává zřizovatel nejpozději do 15 dnů od jejího vzniku. Také musí ve stejné lhůtě oznámit zřízení, zrušení nebo sloučení příspěvkové organizace na Ústřednímu věstníku České republiky, jež vydává Ministerstvo spravedlnosti. Důvodem pro zřízení mohou být pouze činnosti, které spadají pouze do samostatné působnosti zřizovatele.

Jak uvádí Vrabková a kol. (2017), organizace hospodaří s finančními prostředky, které získá buď vlastní činností, nebo z rozpočtu svého zřizovatele. Mezi vlastní příjmy patří například užitelské poplatky, které si organizace nechává na financování nákladů vynaložených na činnost společnosti. Příspěvky zřizovatele se řadí mezi hlavní výnosy příspěvkové organizace. Dále může hospodařit i s prostředky svých fondů, s peněžními dary od fyzických a právnických osob a také zde patří příspěvky poskytnuté z Národního fondu a ze

zahraničí, jako jsou například dotace na úhradu provozních výdajů, které plynou z rozpočtu Evropské unie. Patří zde také stanovený národní podíl na financování těchto provozních výdajů (financování projektů v oblasti školství jako je například Comenius, nebo Erasmus). Dále zde také patří dotace na úhradu provozních výdajů na základě mezinárodních smluv, díky kterým jsou ČR svěřeny peněžní prostředky z Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a Programu švýcarsko-české spolupráce.

2.4.3 Fondy příspěvkových organizací

Dle § 56-60 zákona č. 218/2000 Sb., příspěvkové organizace územní samosprávy a také podle § 30-33 zákona č. 250/2000 Sb., peněžní fondy vytvářejí příspěvkové organizace své fondy. Jedná se například o rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb, ten je plněn dle zákona a případné zůstatky ve fondu jsou převedeny do dalšího roku.

Rezervní fond je dle Vrabkové a kol. (2017) tvořen z přebytků na hospodářském výsledku, z peněžních darů a z nespotřebovaných dotací, které spolufinancuje Evropská unie. Tyto prostředky se do rezervního fondu přerozdělují k 31. 12. a čerpají se během následujících let. Přebytek v rozpočtu nastane tehdy, když jsou výnosy spolu s přijatými příspěvky vyšší než výdaje na provoz. Na konci roku navrhne příspěvková organizace kladný výsledek hospodaření rozdělit dle zákona do fondů a tento návrh dá zřizovateli ke schválení.

Rezervní fond je určen k financování dalšího rozvoje organizace (zefektivnění a zkvalitnění činností, rozšíření organizace například pořízením nového majetku), k překlenutí rozdílu mezi náklady a výnosy (pokud nemá organizace dostatek prostředků k pokrytí svých nákladů, ale až situace pomine, je nutné peněžní prostředky vrátit zpět do fondu), k úhradě sankcí za porušení zákona o rozpočtových pravidlech (různé pokuty, penále a odvody z důvodu porušení zákona), nebo jej lze použít k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku z minulých let.

Dle Vrabkové a kol. (2017) je charakterizován **fond investic**, tedy fond reprodukce majetku, který organizace využívá k financování investičních potřeb, k technickému zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku. Hlavním zdrojem fondu jsou odpisy z dříve pořízeného hmotného, nehmotného dlouhodobého i krátkodobého majetku, který patří mezi provozní náklady a odepisuje se podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu. Mezi další zdroje fondu patří příspěvek na investice z rozpočtu zřizovatele, dotace ze státních fondů a veřejných rozpočtů. Také zde patří peněžní dary nebo příspěvky od jiných subjektů, které jsou určeny na investiční projekty. Pouze se souhlasem zřizovatele

mohou být zdrojem výnosy z prodeje hmotného majetku nebo převody prostředků z rezervního fondu a také maximálně 25 % z hospodářského výsledku.

Tyto finanční prostředky lze použít pouze na investiční výdaje, nesmí být použity na výdaje provozní, mezi výjimky patří výdaje na údržbu a opravy majetku. Fond může být využit na nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, nebo k úhradě úvěrů a půjček. Využívá se také k odvodu do rozpočtu zřizovatele a k posílení zdrojů k financování údržby a oprav majetku.

Z hospodářského výsledku může být vytvořen **fond odměn**, jehož výše je limitována a nesmí činit více než 80 % kladného hospodářského výsledku a zároveň nesmí překročit 80 % nákladů stanovených na platy zaměstnanců. Fond odměn je vytvořen na základě schválení kladného hospodářského výsledku zřizovatelem. Mezi prvořadě náklady, které se z fondu platí, patří případný nedostatek finančních prostředků, který byl určen na platy a také je možnost z fondu vyplatit odměny zaměstnancům, jak uvádí ve své publikaci Vrabková a kol. (2017).

Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP) je upraven zákonem č. 218/2000 Sb., zákonem č. 250/2000 Sb., dále také vyhláškou Ministerstva financí č. 353/2015 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. Na základě této vyhlášky se zvýšil odvod do fondu na 2 % ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a mzdy a také na náhrady platů a mezd zaměstnanců. Do odvodu se nezapočítávají dohody o pracovní činnosti a dohody o provedení práce. Celkové vyúčtování odvodu do FKSP se vypočítává až při účetní závěrce. Fond je také tvořen z náhrad škod a pojistných událostí, vztahujících se k majetku pořízenému z fondu, dále zde také patří peněžní dary a jiné dary určené do fondu. Fond může zahrnovat i příjmy z pronájmu rekreačního střediska a sportovních zařízení, na jejichž provoz se přispívá z FKSP. Finanční prostředky musí být uloženy na samostatném účtu příspěvkové organizace.

Vrabková a kol. (2017) uvádí, že čerpání peněžních prostředků z FKSP je stanoveno ve schváleném rozpočtu příspěvkové organizace a způsob čerpání příspěvků z fondu je stanoven vnitřní směnicí. Zaměstnanci mohou příspěvek vyčerpat například na rekreaci, dovolenou, lázeňské pobyty, kulturu, sport a tělovýchovu nebo vzdělávání. Dále se z fondu může financovat půjčka na bytové účely, příspěvek na závodní stravování, na soukromé penzijní připojištění a spoření. Také se z fondu poskytují věcné i peněžní dary při životních jubileích, při pracovních výročí, při odchodu do důchodu a jiných životních událostech.

2.4.4 Kontrola hospodaření příspěvkových organizací

Kontrolu hospodaření provádí zřizovatel příspěvkové organizace během celého roku. Zřizovatel také zajišťuje výkon finanční kontroly podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční

kontrole. Podle § 9 se řídí kontrola hospodaření u příspěvkových organizací ve veřejné správě, § 15 upravuje územní samosprávné celky, které jsou zřizovatelem právnických osob.

Dle § 4 patří mezi hlavní cíle kontroly dodržování právních předpisů a opatření, které přijaly orgány státní správy, dále k zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem, nehospodárnostem, neúčelnostem nebo neefektivnostem při nakládání s veřejnými prostředky, také zde patří kontrola trestných činností. Mezi další patří včasné a spolehlivé poskytování informací pro vedoucí orgány veřejné správy o způsobu nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích a jejich průkazném zúčtování. Zde také patří kontrola hospodárnosti, efektivity a účelnosti výkonů státní správy. (Vrabková, 2016)

Vnitřní kontrolní systém by měl být neodmyslitelnou součástí každé příspěvkové organizace a vedoucí orgán organizace, tedy ředitel organizace odpovídá za jeho vytvoření, funkčnost i účinnost. Tento systém by měl vytvářet podmínky pro hospodárnost, efektivnost, účelnost výkonů státní správy a měl by být nastaven tak, aby včas zajišťoval, vyhodnocoval a minimalizoval rizika jak provozní, tak i finanční a právní. Tato rizika vznikají s plněním schválených záměrů a cílů organizace.

Existují tři typy kontrol, jedná se o (Vrabková, 2016):

- **předběžné** – zde se posuzují plánované a připravované operace, zjišťuje se, zda odpovídají stanoveným úkolům veřejné správy a zda jsou v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty, programy a projekty, uzavřenými smlouvami nebo jinými rozhodnutími o nakládání s veřejnými prostředky,
- **průběžné** – kontrolní orgány se zaměřují především na dodržování dohodnutých podmínek a postupů při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtování schválených operací, také kontrolují, zda jsou podmínky a postupy přizpůsobovány změnám jak ekonomickým, tak právním a provozním, dále se kontrolují přesné a včasné zápisy o uskutečňovaných operacích v evidencích a informačních systémech, tyto kontroly zajišťují včasnou přípravu stanovených finančních, účetních a jiných výkazů, hlášení a zpráv, které jsou vyžadovány,
- **následné** – tato kontrola probíhá po vyúčtování všech operací, kontrolní orgán prověřuje, zda uvedené údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro nakládání s veřejnými prostředky, také kontroluje, zda jsou v souladu s právními předpisy, předem schválenými rozpočty, zda jsou ukončené projekty hospodárné, účelné a efektivní.

Kontroly bývají vykonávány zřizovatelem nebo kontrolními úřady. Zřizovatel kontroluje hospodaření příspěvkové organizace s veřejnými prostředky podle zákona o finanční kontrole,

tato kontrola je nejčastěji zaměřena na vnitřní kontrolní systém, její praktickou realizaci, personální zajištění a řešení rizik, hospodaření s finančními prostředky, peněžními fondy a hospodaření v doplňkové činnosti, dále také na správnost, úplnost a věrohodnost účtování, mzdovou a personální agendu.

V případě zjištění porušení rozpočtové kázně může být organizaci stanoven odvod do rozpočtu zřizovatele nebo rozpočtu poskytovatele finančních prostředků a také může být vyměřeno penále. K porušení kázně může dojít například, pokud příspěvková organizace použije finanční prostředky od zřizovatele k jinému než stanovenému účelu nebo převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků než stanovuje zákon nebo jiný právní předpis. K porušení kázně může dojít také pokud použije prostředky určené na provoz, místo prostředků z peněžních fondů, překročí stanovený objem prostředků určených na platy zaměstnanců (pokud není kryt z fondu odměn do 31. 12.) anebo neprovede odvod ze svého rozpočtu zřizovateli podle § 28 odst. 6 zákona č. 250/2000 Sb.

V případě zjištění pochybení sepisuje kontrolní orgán protokol o provedené kontrole, ten je poté projednán ředitelem organizace a se zástupcem zřizovatele. Při zjištění nedostatků je uložen kontrolním orgánem termín a opatření, který povede k nápravě v souladu s právními předpisy nebo vnitřními směrnici a schváleným rozpočtem organizace. (Vrabková, 2016)

2.4.5 Zánik příspěvkové organizace

Pokud byla příspěvková organizace zřízena na dobu určitou, končí dnem uvedeným ve zřizovací listině a v rozhodnutí zřizovatele o jejím zřízení. Příspěvková organizace, která byla zřízena na dobu neurčitou, ale její zřizovatel se rozhodne organizaci zrušit, musí zahájit proces ukončení existence, a to s dostatečným předstihem. Mezi hlavní úkony patří projednání a schválení rozhodnutí zřizovatele. Dalším důležitým bodem je stanovení data, ke kterému bude činnost ukončena.

Podle zákona č. 250/2000 Sb. může příspěvková organizace zaniknout následujícími způsoby:

- **zrušením** – organizace zanikne bez náhrady,
- **sloučením** – původní příspěvková organizace sice zanikne, ale sloučí se s jinou organizací téhož zřizovatele,
- **splynutím** – zaniknou dvě původní příspěvkové organizace a z nich vznikne jedna nová organizace téhož zřizovatele,
- **rozdělením** – původní organizace zanikne a z ní vzniknou dvě nové příspěvkové organizace téhož zřizovatele.

Zrušení, sloučení, splynutí anebo rozdělení nastává dnem, který je uvedený v rozhodnutí vydaným zřizovatelem. Ve vydaném rozhodnutí musí být také uvedeno v jakém rozsahu přechází majetek, práva a závazky zanikající příspěvkové organizace na novou nebo přejímající organizaci, při jejím úplném zrušení přímo na samotného zřizovatele. Zřizovatel musí také vyrozumět příslušné orgány, u kterých je příspěvková organizace zapsána. Velmi důležitým krokem je podání žádosti o vymazání organizace z obchodního rejstříku a zveřejnění změn v Ústředním věstníku České republiky, a to nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy ke změně došlo.

Příspěvkové i neziskové organizace podléhají kontrolám hospodaření jako všechny ostatní právní subjekty v České republice. Proto musí vést účetnictví ať už ve zjednodušené nebo plné formě a také musí platit daně.

2.5 Kontrola hospodaření, účetnictví a daň z příjmů příspěvkových organizací

Kontrola patří ke klíčovým prvkům řízení a je chápána jako záměrná činnost, která vyhodnocuje skutečný stav a porovnává ho se stavem, který je žádoucí.

2.5.1 Kontrola hospodaření

Je v kompetenci vedoucích zaměstnanců, ale i specializovaných pracovníků ve veřejné správě. Kontrola může mít čtyři formy, a to externí, interní, profesionální a laickou. Může být také označena jako audit, inspekce, dozor nebo přezkum. Kontrola vždy sleduje veřejný zájem.

Kontroly se účastní ten, kdo ji provádí, tedy kontrolní osoba (kontrolní tým, kontrolor) a kontrolovaná osoba, za tu je považována jak fyzická, tak i právnická osoba, a to včetně veřejnosprávních orgánů. Aby byla kontrola objektivní, může být do kontrolního procesu přizvána další osoba čili nezávislý odborník, který šetření doplní o své výstupy. (Vrabková, 2016)

Vrabková (2016) uvádí že kontrolní činnost může být členěna ze tří následujících hledisek:

- **z hlediska času** – vysvětleno výše,
- **z hlediska prostoru** – rozlišuje se zde kontrola interní, kterou provádí zpravidla vedoucí zaměstnanec, je součástí kontrolního systému organizace, a kontrola externí, pro tu je typické, že ji provádí nějaká jiná organizace a neexistuje zde vztah mezi kontrolní osobou a kontrolovanou osobou,
- **z hlediska cíle** – rozlišuje požadavky na hospodárnost, využívání veřejných prostředků, efektivnost využívaných zdrojů k zabezpečení činností, zákonnost realizovaných činností a účelnost.

Podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, provádí kontrolu hospodaření příspěvkových organizací (PO) zřizovatel. Kontrola by měla být prováděna systematicky a pravidelně během celého rozpočtového roku. V České republice se rozpočtovým rokem rozumí zpravidla kalendářní rok.

Mezi nástroje kontroly ve veřejné správě patří finanční kontrola, ta může být jak interní, tak i externí. Probíhá mezi orgány veřejné správy (např. Ministerstvo financí kontroluje Krajský úřad Jihomoravského kraje), dále kontrola probíhá mezi orgány veřejné správy a žadateli / příjemci veřejné finanční podpory (např. Krajský úřad Jihomoravského kraje kontroluje příspěvkové organizace v Jihomoravském kraji), může také probíhat v rámci interního kontrolního systému, tedy uvnitř orgánů veřejné správy (Vrabková, 2016).

Podle § 4 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole patří mezi hlavní cíle finanční kontroly hospodárnost, efektivnost a účelovost výkonu veřejné správy, dodržování právních předpisů a opatření, které přijaly orgány státní správy, spolehlivé a včasné informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky a zajištění těchto prostředků proti nesrovnalostem, rizikům a jiným nedostatkům, které způsobuje porušení právních předpisů, neefektivní nakládání s veřejnými prostředky nebo trestnou činnost.

2.5.2 Účetnictví příspěvkových organizací

„Účetnictví je metodicky uceleným systémem informací o činnosti neziskové organizace. Jeho uživatelům přináší informace o příjmech a výdajích organizace, stavu majetku a závazků organizace nebo o nákladech a výnosech, jakož i o dosažení výsledku hospodaření vzhledem k realizovaným činnostem. Slouží jako podklad pro vnitřní rozhodovací procesy a následnou kontrolní činnost hospodaření organizace. Může sloužit i jako důkazní prostředek, pokud by došlo ke sporu“ (Krechovská a kol., 2018, str. 71).

Podle § 8 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů jsou účetní jednotky povinny vést účetnictví správné, přehledné, úplné, srozumitelné, průkazné a zaručující trvalost účetních záznamů. Povinnost vést účetnictví se tedy týká i neziskových organizací a podle současné legislativy existují dvě možnosti vedení účetnictví, a to jednoduché účetnictví, nebo účetnictví. Volba závisí na typu neziskové organizace, podmínkách, které stanoví účetní předpisy, také záleží na preferencích organizace a způsobu financování organizace.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů (ÚZ) je nejdůležitějším právním předpisem, který upravuje účetnictví organizací v České republice a platí pro všechny jednotky, které mají povinnost účetnictví vést. Tím pádem z tohoto zákona vyplývají i základní povinnosti, které se týkají neziskových organizací.

Jak uvádí Krechovská a kol. (2018), jsou účetní jednotky členěny do čtyř kategorií podle jejich velikosti – mikro, malá, střední a velká účetní jednotka. Podle § 1d ÚZ jsou pro zařazení do jedné z výše zmíněných kategorií rozhodující následující tři ukazatele, a to:

- **průměrný počet zaměstnanců** – průměrný počet přepočtený podle Českého statistického úřadu,
- **aktiva celkem** – suma aktiv, které zjistíme v rozvaze,
- **čistý obrat** – výše výnosů snížena o prodejní slevy, dělena počtem započatých měsíců, pro které trvalo účetní období a násobena dvanácti.

Tabulka 2.1 Kategorie účetních jednotek a skupin účetních jednotek

Ukazatel		Kategorie účetní jednotky			
		Mikro	Malá	Střední	Velká
Hraniční hodnota	Aktiva celkem (v Kč)	9 mil.	100 mil.	500 mil.	500 mil.
	Roční úhrn čistého obratu (v Kč)	18 mil.	200 mil.	1 mld.	1 mld.
	Průměrný počet zaměstnanců	10	50	250	250

Zdroj: § 1b zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, 2020 (vlastní zpracování)

Podle Kryškové (2019) musí po začlenění účetní jednotky do jedné z výše uvedených kategorií být ověřována účetní závěrka auditorem a také musí být obsah závěrky zveřejňován podle § 21a ÚZ.

Nestátní neziskové organizace mohou vést podle § 9 ÚZ jednoduché účetnictví, pokud se jedná o:

- spolek nebo pobočný spolek,
- organizaci nebo mezinárodní organizaci zaměstnavatelů, pobočnou anebo mezinárodní pobočnou organizaci zaměstnavatelů,
- církev, náboženskou společnost nebo církevní instituci, která je evidována podle zákona, který toto postavení církve upravuje, jako právnická osoba,
- odborovou nebo mezinárodní odborovou organizací a pobočnou nebo mezinárodní pobočnou organizací,
- honební společenství,
- nadační fond, ústav,
- obecně prospěšnou společnost,
- společenství vlastníků jednotek, bytové družstvo nebo sociální družstvo.

Jednoduché účetnictví upravuje vyhláška č. 325/2015 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které vedou jednoduché účetnictví.

Jak uvádí Kryšková (2019) mezi další podmínky patří to, že účetní jednotka (dále jen ÚJ) není plátcem DPH, její hodnota majetku nepřesahuje 3 miliony Kč a celková výše příjmů ÚJ nepřesahuje taktéž 3 miliony Kč.

Pokud ÚJ přestane splňovat podmínky pro vedení jednoduchého účetnictví, musí přejít na účetnictví vedené v plném rozsahu, a to od prvního dne účetního období, který následuje po účetním období, ve kterém tuto skutečnost organizace zjistila. Přechod od jednoduchého k podvojnému účetnictví upravují České účetní standardy (ČÚS) č. 414 Přechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví.

Účetní jednotky, které účtují ve zjednodušeném rozsahu, musí podle § 13 ÚZ vést své záznamy v účetních knihách, jako je peněžní deník, kniha pohledávek a závazků a pomocné knihy o ostatních složkách majetku. Dále také sestavují přehledy o majetku a závazcích a o příjmech a výdajích.

Podvojně účetnictví je upraveno vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání. Dalším závazným dokumentem jsou ČÚS č. 401 až 414.

Směrná účtová osnova pro nestátní neziskové organizace obsahuje stejně jako pro podnikatelské subjekty deset účtových tříd. Na základě této směrné účtové osnovy sestavuje účetní jednotka vlastní účtový rozvrh podle § 14 ÚZ a podle § 31 vyhlášky č. 504/2002 Sb.

Účtový rozvrh, který se člení pouze na účtové skupiny, mohou sestavovat účetní jednotky, které vedou účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Ty účetní jednotky, které vedou podvojně účetnictví, musí vést syntetické účty, ke kterým vytváří analytické účty. (Kryšková, 2019)

S účetnictvím jsou neodmyslitelně spojeny i daně. Mezi ně patří i níže popsaná daň z příjmů příspěvkových organizací.

2.5.3 Daň z příjmů příspěvkových organizací

Jak uvádí Morávek a Prokůpková (2018), příspěvkové organizace patří podle § 17a zákona č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů (dále jen ZDP) mezi veřejně prospěšné poplatníky. Jejich zdaňovacím obdobím je zpravidla kalendářní rok, jsou daňovými rezidenty a mají povinnost platit daň jak z příjmů plynoucích ze zdrojů v České republice, tak ze zdrojů zahraničních. Zdaňování příspěvkových organizací má spoustu svých specifik a speciálních úprav.

Předmětem daně podle § 18a ZDP pro veřejně prospěšné poplatníky jsou vždy příjmy z reklamy, z členského příspěvku, z úroků a z nájemného s výjimkou státního majetku. Naopak předmětem daně nejsou příjmy z nepodnikatelské činnosti, pokud je splněna podmínka, že náklady, které souvisejí s prováděním činnosti, jsou vyšší než dotace, příspěvky, podpora, nebo jiná obdoba plnění veřejného rozpočtu, podpora od Vinařského fondu, výnos daně, poplatku nebo jiného peněžitého plnění, které plynou kraji nebo obci.

Za určitých podmínek nejsou následující příjmy předmětem daně, jedná se o platby, které jsou příjmem státního rozpočtu za převod, užívání státního majetku mezi státními organizacemi a organizačními složkami státu, nebo z prodeje a nájmu majetku státu. Také zde nepatří příjmy z bezúplatného nabytí věci podle zákona o majetkovém vyrovnání s náboženskými společnostmi nebo církvemi.

Jak uvádí Merlíčková Růžičková (2013), vybrané níže uvedené příjmy jsou sice předmětem daně, ale jsou osvobozeny od daně. Jde o příjmy podle stanov, statusu, zakladatelských nebo zřizovatelských listin, dále z členských příspěvků politických stran a politických hnutí nebo příspěvků zaplacených zájmovými sdruženími právnických osob, profesními komorami, občanským sdružením a odborových organizací. Mezi další patří příjmy za církevní úkony nebo z kostelních sbírek, příjmy z členských příspěvků náboženských společností a registrovaných církví. Zde také patří příjmy Regionální rady regionů soudržnosti stanovené zvláštními právními předpisy, také výnosy z nadačního jmění nebo z úroků které plynou zdravotní pojišťovně z vkladů u banky, pokud jsou vloženy prostředky získány ze zdrojů veřejného zdravotního pojištění.

Veřejně prospěšný poplatník musí vést své účetnictví tak, aby z něj bylo patrné, které příjmy jsou předmětem daně, a které naopak ne. Také musí být v účetnictví vidět, které příjmy jsou předmětem daně, ale od daně jsou osvobozeny. To stejné platí i pro vedení výdajů. Jestliže nemůže být tato povinnost splněna, uvede ji veřejně prospěšný poplatník mimoúčetně v daňovém přiznání.

Podle Morávka a Prokúpkové (2018) je daňovým nákladem takový náklad, který současně splňuje následující tři podmínky:

- prokázán poplatníkem (musí být prokázána nejen existence nákladu, ale i jeho výše),
- vynaložen na zajištění, dosažení a udržení příjmů,
- stanoven ZDP a zvláštními předpisy.

3. Analýza činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času

Jak uvádějí Heřmánková a Macek (2009), činnost střediska volného času se uskutečňuje ve více oblastech zájmového vzdělávání anebo se zaměřuje pouze na konkrétní oblast zájmového vzdělávání.

Činnost je zaměřena na děti, žáky, studenty, pedagogické pracovníky, případně i na další osoby, aniž by byl brán zřetel na místo jejich trvalého bydliště, nebo byly kladeny jiné podmínky. Účastník je k zájmovému vzdělávání přijat na základě písemné přihlášky a rozhodování o jeho přijetí je v gesci ředitele SVC podle podmínek, které jsou stanoveny školským vzdělávacím programem.

Středisko volného času může také poskytovat odbornou, metodickou případně i materiální pomoc jejich účastníkům zájmového vzdělávání nebo školám a školským zařízením. Pomoc může poskytovat zdarma nebo za úplatu, pouze se nesmí stát darem, protože jeho poskytování je zakázáno § 37 zákona č. 250/2000 Sb., zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Zájmové vzdělávání je zpravidla poskytováno za úplatu, tu stanoví ředitel tak, aby byla splatná před ukončením účasti na dané činnosti. Ředitel ji také může rozdělit do splátek. Pomocí rozpočtu nebo podle průměrných skutečných neinvestičních výdajů na jednoho účastníka v uplynulém období (kalendářním roce) u stejné nebo podobné činnosti se stanoví výše úplaty.

Vyhláška č. 74/2005 Sb. vyhláška o zájmovém vzdělávání ve znění pozdějších předpisů stanovuje pouze horní hranici výši úplaty za zájmové vzdělávání. Díky tomu může být cena stanovena ve velmi širokém rozmezí, kdy zájmové vzdělávání může být poskytováno zdarma, nebo také může být cena stanovena v horní hranici.

Podle § 28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů hospodaří příspěvková organizace s peněžními prostředky, které získala vlastní činností, a dále s peněžními prostředky, které přijala z rozpočtu svého zřizovatele. Také hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od právnických i fyzických osob (zde jsou zahrnuty i příspěvky, které jsou poskytnuté ze zahraničí a z Národního fondu). PO také hospodaří s dotací, která slouží na úhradu provozních výdajů, které mají být kryty z rozpočtu EU, včetně stanoveného podílu na financování těchto výdajů ze státního rozpočtu. Také PO může hospodařit s dotací na úhradu provozních výdajů dle mezinárodních smluv (na jejich základě jsou svěřeny peněžní prostředky z Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z Norska a také z Programu švýcarsko-české spolupráce), které jsou České republice svěřeny.

3.1 Střediska volného času v České republice

Dle vyhlášky č. 74/2005 Sb., vyhláška o zájmovém vzdělávání ve znění pozdějších předpisů existují dva typy středisek volného času, a to domovy dětí a mládeže (DDM), které uskutečňují činnosti ve více oblastech zájmového vzdělávání, a stanice zájmových činností (SZČ), které jsou zaměřeny jen na jednu oblast zájmového vzdělávání. Tyto stanice jsou zaměřeny pouze na jednu oblast činnosti, např. turistika, technika, přírodověda a další.

K 20. 2. 2020 je v České republice podle rejstříku škol a školských zařízení celkem 324 domovů dětí a mládeže a 13 stanic zájmových činností. Formu příspěvkové organizace má 151 domovů dětí a mládeže a 4 stanice zájmového vzdělávání, církev zřizuje 30 DDM, soukromý sektor provozuje celkem 17 domovů dětí a mládeže, z toho jsou 4 ve formě společností s ručeným omezeným, 1 ve formě akciové společnosti, 1 ve formě zapsaného ústavu a 11 má právní formu obecně prospěšná společnost. Mezi soukromoprávní organizace patří také 3 stanice zájmových aktivit, z toho jsou 2 společnosti s ručeným omezeným a jedna obecně prospěšná organizace.

Nespokojenost s veřejným statkem v pojetí většinového voliče je jeden z důvodů, proč vznikají NNO. To platí i u výše zmíněných soukromých SVČ, jejichž zřizovatelé jsou soukromé osoby, kdy se většinou jedná o učitele nebo rodiče, kteří chtějí výuku vést jinak, než klasické mimoškolské zařízení

Celková síť středisek volného času v České republice je poměrně hustá, pokud neexistuje SVČ v dané obci, je tam alespoň odloučené pracoviště nejbližšího zařízení z okolí. Nabídka programů, volnočasových aktivit a také táborů je velmi obsáhlá a také se přizpůsobuje dětem, které jsou dojíždějící.

V níže uvedené tabulce 3.1 je uvedeno rozdělení SVČ podle krajů a porovnání v letech 2018/2019 a 2019/2020. Počet domovů dětí a mládeže spolu se stanicemi zájmových činností se v roce 2019/2020 zvýšil oproti roku 2018/2019 o 7. Ke změně došlo ve Středočeském, Jihočeském a Plzeňském kraji a také v Praze. Největší nárůst zájmových útvarů mezi lety byl v Ústeckém kraji, kde se počet kroužků více než zdvojnásobil. Naopak k největšímu zrušení kroužků došlo v Karlovarském kraji, kde se zrušilo 976 zájmových útvarů. V celorepublikovém měřítku se ovšem počet zájmových útvarů zvýšil o 1 943 kroužků. Také počet účastníků meziročně vzrostl o 5 504 účastníků. K největší změně došlo ve Středočeském kraji, kde se počet účastníků zvýšil o 1 613 osob.

Ve školním roce 2018/2019 připadalo v průměru na jedno SVČ 85 kroužků a 923 účastníků, to znamená, že v každém kroužku bylo v průměru 11 osob. Ve školním

roce 2019/2020 se snížil průměrný počet účastníků na 920, naopak se zvýšil počet otevřených kroužků, a to na 91. Průměrně tedy každý kroužek navštěvovalo 10 osob.

V Jihomoravském kraji se počet středisek volného času nezměnil, ale počet kroužků se snížil o 37 a také ubyl počet účastníků, a to o 634 osob. Největší zastoupení středisek volného času je v Brně, kde jich je celkem 6, některé z nich mají i více odloučených pracovišť.

Tabulka 3.1 Porovnání SVC ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020

Území	2018/2019			2019/2020		
	DDM + SZČ	Počet zájmových útvarů	Počet účastníků	DDM + SZČ	Počet zájmových útvarů	Počet účastníků
Praha	24	3 927	39 936	26	4 120	40 893
Středočeský kraj	26	2 049	24 187	29	2 163	25 800
Jihočeský kraj	12	2 114	16 268	13	1 598	17 117
Plzeňský kraj	21	1 561	18 334	22	1 553	18 542
Karlovarský kraj	16	1 944	12 892	16	968	12 536
Ústecký kraj	36	2 286	28 714	36	5 175	29 690
Liberecký kraj	17	849	9 425	17	912	10 041
Královehradecký kraj	29	1 926	20 252	29	1 956	20 495
Pardubický kraj	18	1 456	15 157	18	1 511	15 914
Kraj vysočina	22	1 386	18 541	22	1 422	18 980
Jihomoravský kraj	33	3 212	36 421	33	3 175	35 787
Olomoucký kraj	17	1 289	15 200	17	1 332	15 479
Zlínský kraj	26	1 792	21 585	26	1 833	21 280
Moravskoslezský kraj	33	2 352	27 127	33	2 378	27 489
Celkem ČR	330	28 153	304 539	337	30 096	310 043

Zdroj: Statistické ročenky školství, 2020. (vlastní zpracování)

3.1.1 Financování středisek volného času

Středisko volného času jako příspěvková organizace hospodaří se získaným majetkem a svěřenými prostředky v rozsahu, který je vymezen zřizovací listinou. Majetek získává od zřizovatele buď bezúplatným převodem, dary, děděním anebo jinými způsoby, o kterých rozhoduje zřizovatel. Finanční prostředky poskytuje zřizovatel ze svého rozpočtu, dále je může středisko volného času získávat také z příspěvků a darů od právnických a fyzických osob, z grantů a dotací, z prostředků získaných svou vlastní činností a v neposlední řadě ze státních

fondů a fondů Evropské unie. Příspěvky od zřizovatele slouží k úhradě především provozních výdajů, mezi které především patří financování zaměstnanců, učební pomůcky a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Podle skutečného počtu dětí, žáků a studentů se poskytují příspěvky ze státního rozpočtu. Toto financování funguje prostřednictvím republikových a krajských normativů. Republikové normativy určuje MŠMT a každoročně vydává aktualizovaný přehled částek, které stát přispívá na jedno dítě. Krajské normativy určuje kraj, poté co obdrží finance ze státního rozpočtu. Nepatrným zdrojem příjmů střediska volného času jsou příjmy z doplňkové činnosti a příjmy z účastnických poplatků.

Tabulka 3.2 Srovnání republikových normativů v letech 2017–2019 (v Kč/dítě, žáka, studenta)

	2015		2016		2017		2018		2019	
	NIV	ONIV	NIV	ONIV	NIV	ONIV	NIV	ONIV	NIV	ONIV
3-5 let	39 235	500	42 080	509	45 242	500	50 940	499	58 191	541
6-14 let	50 423	1 085	53 922	1 105	57 747	1 085	64 601	1 077	74 069	1 136
15-18 let	58 313	1 070	62 352	1 090	66 705	1 070	76 349	1 067	86 461	1 117
19-21 let	49 755	700	53 213	713	56 982	700	64 676	700	73 986	700

Zdroj: webové stránky MŠMT – normativy, 2020 (vlastní zpracování)

Ve výše uvedené tabulce 3.2 je uveden přehled republikových normativů na 1 žáka v čase. Zkratka NIV představuje neinvestiční výdaje a ONIV představuje ostatní neinvestiční výdaje. Z tabulky je patrné, že v roce 2019 jsou NIV na žáka/rok nejvyšší ze sledovaných let. ONIV v roce 2019 také vzrostly oproti roku 2018, pouze výdaje na ve věkové hranici 19-21 let studenta zůstaly nezměněny. Také je patrné, že ONIV v letech 2015 a 2017 jsou ve stejné výši. Pokud porovnáme rok 2019 s rokem 2015, zjistíme, že všechny NIV vzrostly v celkovém průměru o 94 981 Kč.

3.1.2 Školní vzdělávací program

Podle § 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů musí ředitelé s jejich pedagogickými pracovníky vytvořit školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání. Ředitel musí zveřejnit znění školního vzdělávacího programu na přístupném místě ve školském zařízení. Do ŠVP může kdokoli nahlížet a pořizovat si z něj výpisy nebo opisy.

Školní vzdělávací programy, které vytváří střediska volného času, navazují svým obsahem především na školní vzdělávací programy v oblasti jejich průřezových témat.

Zájmové vzdělávání podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání je možno uskutečňovat těmito formami:

- pravidelnou výchovou, zájmovou, tematickou rekreační a vzdělávací činností nespojenou s pobytem mimo obvyklé místo výkonu činnosti školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- příležitostnou výchovou, tematickou rekreační, zájmovou, a vzdělávací činnost
- táborovou nebo obdobnou činností, která neprobíhá v místě výkonu činnosti školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- osvětovou činností včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, případně i pro další osoby a činností vedoucí k prevenci rizikového chování a výchovou k dobrovolnictví,
- individuální práci, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů,
- využitím otevřené nabídky spontánních činností,
- vzdělávacími programy navazujícími na rámcové vzdělávací programy škol.

Školní vzdělávací program střediska volného času obsahově naplňuje dvě části, a to povinnou a nepovinnou část. Mezi povinné položky patří:

- konkrétní cíle vzdělávání,
- formy a obsah vzdělávání,
- délku a časový plán vzdělávání,
- podmínky pro přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání,
- podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví,
- popis materiálních, ekonomických a personálních podmínek.

K nepovinným položkám školního vzdělávacího programu patří identifikační údaje a charakteristika zařízení, podmínky pro vzdělávání nadaných žáků a další části zařazené do dokumentace na základě vlastního uvážení. (Heřmánková a Macek, 2009)

Plán ŠVP může být rozdělen na tři fáze, v první fázi jsou formulovány kroky tvorby ŠVP, ve druhé fázi bude připravena myšlenková mapa, tj. vytvoření pořadí jednotlivých kroků, nápadů, námětů a plánu tvorby ŠVP. Poslední fázi tvoří samotná realizace tvorby školního vzdělávacího programu.

K jeho tvorbě může být použita SWOT analýza činností zařízení, kdy její řešení dále pokračuje týmovou prací. Další důležitou náležitostí přípravy je průzkum potřeb místa, kde

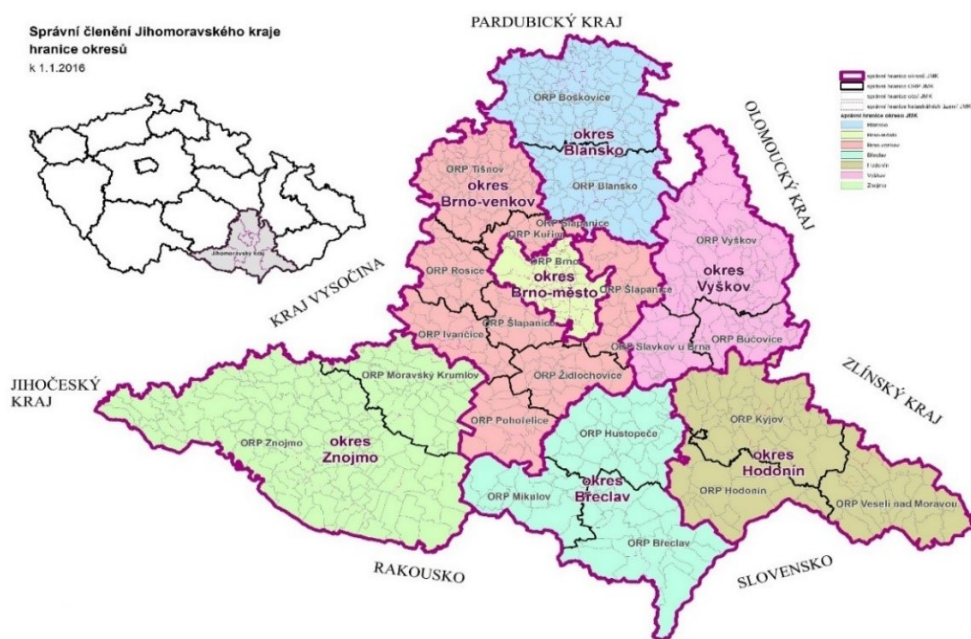
působí školské zařízení. Je také nutné, aby si osoby, které ŠVP tvoří, uvědomovaly, že se jedná o veřejný strategický dokument, který vyjadřuje hodnotovou orientaci a identitu střediska. Během případné kontroly Českou školní inspekci bude program hrát velmi důležitou roli při hodnocení. Při sestavování ŠVP je nutné hledat inspiraci v rámcových vzdělávacích programech pro jiná zařízení, jedná se především o odborné a klíčové kompetence.

3.2 Jihomoravský kraj jako zřizovatel příspěvkových organizací

Podle ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření územně samosprávných celků k 1. 1. 2000 vzniklo 14 samosprávných celků, jejichž kompetence se opírají o zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. K nově vzniklým krajům patřil v letech 2000-2001 Brněnský kraj, který byl později přejmenovaný na Jihomoravský (JMK). Sídlo kraje se nachází ve statutárním městě Brně, které je druhým největším městem České republiky.

Jihomoravský kraj hraničí na jihozápadě s Jihočeským krajem, na západě s Krajem Vysočina, na severu s Pardubickým krajem, na severovýchodě s Olomouckým krajem a na východě se Zlínským krajem. Jihovýchodní a jižní hranice je také státní hranicí se Slovenskem a Rakouskem. V Jihomoravském kraji se nachází dvě místa zapsaná na seznam kulturních památek UNESCO – jedná se o Lednicko-valtický areál a vila Tugendhat. UNESCO také ocenilo Chráněnou krajinnou oblast Bílé Karpaty, která je výjimečná především pro početnost a velkou pestrost orchidejí ve střední Evropě, jejíž část se také nachází na území kraje. Další oceněnou oblastí je Dolní Morava, která zahrnuje Pálavu, okolí podél řeky Dyje a již výše zmíněný Lednicko-valtický areál.

Obrázek 3.1 Správní členění Jihomoravského kraje a hranice okresů k 1. 1. 2016

Zdroj: webové stránky Jihomoravského kraje, 2020. (vlastní úprava)

Území Jihomoravského kraje je rozděleno do 7 okresů (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo) a nachází se zde 673 obcí z toho je 50 měst, 39 městysů a jeden vojenský újezd.) V kraji se nachází 21 obcí s rozšířenou působností (Boskovice, Blansko, Tišnov, Šlapanice, Kuřim, Brno, Vyškov, Bučovice, Slavkov u Brna, Kyjov, Hodonín, Veselí nad Moravou, Hustopeče, Břeclav, Mikulov, Znojmo, Moravský Krumlov, Pohořelice, Židlochovice, Ivančice, Rosice) a 34 pověřených obecních úřadů (k výše zmíněným ORP patří Adamov, Bzenec, Hrušovany nad Jevišovkou, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Letovice, Miroslav, Rousínov, Strážnice, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Vranov nad Dyjí a Ždánice). Díky rozloze 7 188,1 km², což je 9 % z rozlohy České republiky, zaujímá v řazení krajů dle rozlohy Jihomoravský kraj 4. místo. A na 4. místě se také kraj umístil v počtu obyvatel, kdy k 1. 1. 2019 bylo na území kraje 1 187 667 obyvatel, což je 11 % populace ČR a podíl obyvatel, kteří bydlí ve městě, je 63,5 % z celkového počtu. Hustota zalidnění je 165,2 obyvatele/km². Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje je 42,4 let. (Český statistický úřad: Statistická ročenka Jihomoravského kraje 2019) V níže uvedené tabulce 3.3 jsou vybrány některé ze zmiňovaných ukazatelů.

Tabulka 3.3 Vybrané statistické údaje Jihomoravského kraje k 1. 1. 2019

Okres	Počet obcí	Počet obyvatel	Hustota zalidnění (obyv./km ²)	Průměrný věk	Rozloha (v km ²)
Blansko	116	108 801	126	42,5	862
Brno-město	1	380 681	1 655	42,8	230
Brno-venkov	186	222 370	148	41,0	1 499
Břeclav	63	115 906	111	42,7	1 038
Hodonín	82	154 160	140	43,4	1 099
Vyškov	79 + 1 vojenský újezd	91 645	105	41,8	869
Znojmo	144	114 104	72	42,3	1 590

Zdroj: Český statistický úřad: Statistická ročenka Jihomoravského kraje 2019. (vlastní zpracování)

Jihomoravský kraj ze svého rozpočtu financuje aktivity, které přispívají k jeho stabilitě, podporují jeho rozvoj a také udržují kvalitu životní úrovně obyvatel, a to zejména v oblastech vzdělávání, sociálních a zdravotních potřeb, cestovního ruchu, dopravy, kultury a životního prostředí.

Jak vyplývá z tabulky 3.4 uvedené níže, hospodařil Jihomoravský kraj se ztrátou pouze ve sledovaném roce 2015. V ostatních letech jeho příjmy převyšovaly výdaje. Nejvyšší kladný rozdíl mezi příjmy a výdaji nastal v roce 2017. Z tabulky je také patrné, že se každoročně

zvyšují na straně příjmů především transfery, které pocházejí ze státního rozpočtu a také daňové příjmy. Čím více rostou příjmy, tím vyšší jsou i běžné výdaje. Kapitálové výdaje nerostou každoročně, v roce 2017 byly nižší než v roce 2016, ale v roce 2018 opět vzrostly, jejich růst záleží na investičních nákupech kraje.

Tabulka 3.4 Rozpočet Jihomoravského kraje v letech 2015-2019 (v tis. Kč)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy celkem	17 469 545	18 731 374	20 228 226	22 902 538	26 242 721
Daňové příjmy	5 001 697	5 780 621	6 333 430	6 778 002	7 395 834
Nedaňové příjmy	476 050	428 530	438 806	419 805	417 748
Transfery	11 988 333	12 432 217	13 366 034	15 646 753	18 403 781
Kapitálové příjmy	3 466	90 007	89 956	57 978	25 358
Výdaje celkem	18 061 487	18 649 129	19 328 371	22 550 152	25 884 654
Běžné výdaje	15 503 087	16 375 286	17 923 270	20 106 591	23 162 771
Kapitálové výdaje	2 558 400	2 273 842	1 405 101	2 443 561	2 721 883
Rozdíl mezi příjmy a výdaji	- 591 942	82 245	899 855	352 386	358 067

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozpočet Jihomoravského kraje v letech 2015-2019. (vlastní zpracování)

Jihomoravský kraj na jednotlivých úrovních vzdělávání spolupracuje s různými institucemi a partnery. K významným partnerům patří obce, které jsou zřizovateli velmi rozsáhlé sítě mateřských, základních a dalších škol a školských zařízení. Mezi další významné partnery patří zřizovatelé školských zařízení a škol z řad církví a soukromoprávních subjektů. Odbor školství velmi úzce spolupracuje také s Českou školní inspekcí na základě dohody. Tento odbor se také každoročně setkává a projednává se zástupci krajské pobočky Úřadu práce a hospodářských komor situaci ve středním a vyšším odborném školství a samozřejmě také situaci na trhu práce.

Níže uvedená tabulka 3.5 obsahuje výdaje na školství v letech 2015-2019. Tabulka také obsahuje procentuální podíl objemu financí, který kraj vydává na školství. Jsou zde také uvedeny výdaje na střediska volného času a jejich procentuální podíl z celého rozpočtu a také procentuální podíl z rozpočtu, který je vynakládán na školství. Výdaje na školství z krajského rozpočtu se každoročně zvyšují, svého maxima dosáhly v roce 2019. Procentuální podíl výdajů z celkového rozpočtu kraje na školství ukazuje, že výdaje ve sledovaném období neklesly pod 58 %. Nejmenší podíl školství v rozpočtu kraje byl v roce 2015, kdy dosahoval 58,13 %,

v roce 2017 podíl vzrostl na 60,40 %, ale v následujícím roce opět klesl na 59,48 %. V roce 2019 byl podíl v rozpočtu kraje vynaložený na školství nejvyšší a to 61,44 %. Financování středisek volného času spadá pod financování školství. Na střediska volného času připadlo v roce 2017 nejméně finančních prostředků z celého sledovaného období, a to pouze 1,55 %. Naopak nejvíce financí pro SVČ z rozpočtu kraje, který je určen na školství, připadlo v roce 2019, a to 1,84 %.

Tabulka 3.5 Výdaje na školství a střediska volného času v Jihomoravském kraji v letech 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Výdaje na školství v tis. Kč	10 770 765	11 269 731	12 312 682	14 141 554	16 788 517
Výdaje na školství v %	58,13	58,90	60,40	59,48	61,44
Výdaje na SVČ v tis. Kč	167 714	197 981	194 335	246 929	308 167
Výdaje na SVČ z rozpočtu kraje v %	0,95	1,07	0,95	1,03	1,12
Výdaje na SVČ z rozpočtu na školství v %	1,56	1,76	1,55	1,75	1,84

Zdroj: webové stránky: rozpocet.kr-jihomoravsky.cz v letech 2015-2019. (vlastní úprava)

Jihomoravský kraj je zřizovatelem 233 příspěvkových organizací, 192 jich spadá do kategorie vzdělávání, rodiny a dětí, z nich je středisek volného času 19. SVČ mají v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno celkem 345 míst pro výkon činnosti. Je patrné, že počet středisek volného času je v kraji dostatečně vysoký a zabezpečuje ve velké míře volnočasové aktivity pro všechny zájemce z okolí. V roce 2011 přistoupil kraj k regulaci výkonů SVČ, kterých je zřizovatelem. Také každoročně sděluje doporučený výkon i zřizovatelům obecních středisek volného času a jejich ředitelům. Kraj k tomuto kroku přistoupil z důvodu stále se zvyšujícího počtu účastníků zájmového vzdělávání, to znamenalo zvýšené požadavky SVČ na financování ze státního rozpočtu, dalším negativním dopadem velkého počtu zájemců byl i pokles kvality poskytovaného zájmového vzdělávání. Díky zásahu JMK se situace stabilizovala a organizace mají zajištěn plánovaný počet zaměstnanců i finanční krytí a tím pádem mohou poskytovat kvalitní zájmové vzdělávání. (Dlouhodobý záměr vzdělávání a vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2020-2024.)

Finanční prostředky stanovené MŠMT pro Středisko volného času Lužánky, což je organizace zřizována krajem, jsou v roce 2020 v následující výši: neinvestiční výdaje v celkové výši 6 814 616 Kč, prostředky na platy ve výši 4 991 683 Kč, odvody na pojistné 1 687 189 Kč

a na FKSP 99 834 Kč. Ostatní neinvestiční výdaje jsou v celkové výši 35 910 Kč. (MŠMT, Podrobný rozpis financování školství v roce 2020.)

3.3 Středisko volného času Lužánky

Ve středu Jihomoravského kraje leží Statutární město Brno, má téměř 381 000 obyvatel a rozlohou zabírá 230,18 km², díky čemuž je druhým největším městem v České republice a největším městem na Moravě. Město leží na soutoku řek Svatky a Svitavy. Je sídlem mnoha významných institucí, jako je například Ústavní soud, Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud a také Nejvyšší státní zastupitelství. Své sídlo zde má i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Veřejný ochránce práv nebo také Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Město je také známo díky 10 univerzitám a jiným vysokým školám, které dohromady ve školním roce 2018/2019 navštěvovalo téměř 79 000 studentů. (data.brno.cz, 2020)

Středisko volného času Lužánky leží v samém centru města Brna a je krajským zařízením pro volnočasové aktivity všech sociálních a věkových skupin. Zřizovatelem střediska volného času Lužánky je Jihomoravský kraj. SVC Lužánky funguje od roku 1949 uprostřed Brna v lužaneckém parku, kde má své hlavní sídlo. Během svého působení se rozrostlo o další pracoviště, která jsou téměř v každé části Brna. SVC Lužánky je nejstarším a také největším zařízením svého druhu v České republice, a nejen proto bylo zvoleno pro účely mé bakalářské práce. Zajišťuje jak výchovu, tak i vzdělávací a rekreační činnost dětí, mládeže i dospělých.

Za zahájení činnosti v Lužánkách se považuje začátek školního roku 1949/1950, kdy zde byly tři pracovníci (jeden pedagogický pracovník a dva provozní pracovníci) a ředitelka. Otevřeno bylo 18 zájmových kroužků pro 175 dětí. Během prvního roku se zvýšil jak počet zaměstnanců, tak i počet otevřených kroužků a také počet dětí, které rodiče mohli přihlásit k zájmové činnosti. Postupem času se SVC ještě více rozrostlo a také zmodernizovalo svou náplň, používané pomůcky i metody vedení kroužků.

Následovalo období, kdy se SVC Lužánky velmi rychle rozrůstalo. Během roku 1960 byla zřízena první turistická základna na brněnské přehradě s názvem Koží horka. V roce 1991 byl zrušen krajský Dům pionýrů a mládeže a jeho majetek byl připojen k Lužánkám. Toho roku přibyla i další turistická základna, a to u plumlovské přehrady, kterou SVC Lužánky využívalo až do roku 2013. Roku 1992 se středisko volného času opět rozrostlo, a to o Bezbariérové centrum volného času Lesná. V roce 1995 bylo za pomoci městské části Brno-Bohunice zřízeno pracoviště Lány a po dalších třech letech přibýlo Studio dramatické výchovy Labyrint, které také sídlí v Bohunicích. Postupem času se SVC rozrostlo i do dalších částí Brna, a to na Kraví horu, kde vzniklo Multimediální studio Lávka, a v Žabovřeskách bylo zřízeno Centrum

rodinných aktivit Lata. Na začátku roku 2017 došlo po dlouhých přípravách ke sloučení SVC Lužánky a SVC Domeček. Tím se opět rozrostla základna pracovišť, tentokrát na jihozápad Brna, kde vznikly hned čtyři nová pracoviště – Legato, Lampa, Lyska a Linka. Mezi nejnovější přírůstky Lužánek se řadí od roku 2009 rekreační středisko Lorient v Orlických horách. V roce 2011 se muselo z provozních důvodů zrušit pracoviště Lampa. Posledním rozšířením pracovišť SVC Lužánky je otevření firemní mateřské školy JMK Lentilka.

V současné době středisko volného času Lužánky nabízí přes 600 kroužků, téměř 400 příležitostných akcí, které se konají během školního roku a více než 200 aktivit konajících se v období letních prázdnin, které zahrnují nejen klasické a příměstské tábory, ale také kurzy pro dospělé. Na pracovištích jsou k dispozici i různé poradny, kluby a také miniškolka Maceška. SVC Lužánky mimo jiné nabízí i širokou nabídku pro základní a střední školy, např. se jedná o výukové programy, školní výlety nebo vzdělávací kurzy pro pedagogy, které jsou akreditovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Lužánky také velmi úzce spolupracují s brněnskými vysokými školami, a to především s Janáčkovou akademií múzických umění (JAMU) a Masarykovou univerzitou (MU). SVC získalo oficiální statut Fakultního školského zařízení Pedagogické fakulty MU.

Od roku 2003 se SVC Lužánky objevuje v anketě „Kdo hýbe Brnem“ mezi TOP 100 nejvýznamnějšími firmami a institucemi v Brně. Tuto anketu vyhlašuje Magistrát města Brna a časopis Brno Business.

Hlavním posláním střediska volného času Lužánky je inspirovat, motivovat a poskytovat prostor pro volný čas a osobní rozvoj každého člověka.

Jako hlavní činnosti SVC Lužánky jsou ve zřizovací listině č. j. 20/57 ze dne 30. 4. 2015 uvedeny následující: jedná se o vykonávanou činnost střediska volného času, mateřské školy a školní jídelny – výdejny.

Doplňkové činnosti navazují na hlavní účel příspěvkové organizace. Jedná se o mimoškolní výchovu a vzdělávání, pořádání školení, kurzů a lektorskou činnost, reklamní činnost, mediální zastoupení a marketing, realitní činnost, správu a údržbu nemovitostí, maloobchod a velkoobchod, vydavatelskou činnost, polygrafickou výrobu, kopírovací a knihařské práce. Dále také ubytovací služby, hostinskou činnost, půjčování a pronájem movitých věcí, provozování cestovní kanceláře, poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat, webové portály, hostingové a související činnosti, činnosti účetních poradců, vedení účetnictví a daňové evidence, péče o dítě do tří let věku v denním režimu, konzultační a poradenská činnost, zpracování odborných studií a posudků, poskytování služeb rodinám a domácnostem. (Zřizovací listina PO JMK, 2015)

3.3.1 Pracoviště SVČ Lužánky a jejich charakteristika

Středisko volného času Lužánky má 10 pracovišť v několika městských částech Brna, jedná se o Brno-Sever, kde je pracoviště Lesné, v Žabovřeskách se nachází pracoviště Lata, na Vinohradech je SVČ zastoupeno pracovištěm Louka, v Brně-Střed jsou 2 pracoviště a to mateřská škola (MŠ) Lentilka a pracoviště Lidická, v Kohoutovicích se nachází pracoviště Legato, Lyska se nachází v Novém Lískovci, ve Starém Lískovci jsou také 2 pracoviště SVČ Lužánky, a to Linka a Labyrint a v Bohunicích se nachází poslední pracoviště střediska volného času Lužánky, a to Lány. Další pracoviště SVČ Lužánky s názvem Liška je v Bílovicích nad Svitavou, TZ Kozí horka se nachází u brněnské přehrady a rekreační středisko Lorien je v Orlických horách. Mapa rozmístění pracovišť je uvedena v Příloze č. 1.

Labyrint – volnočasové centrum, které se nachází v Bohunicích. Centrum se věnuje různým druhům dramatického umění, jsou zde divadelní, filmové, taneční a hudební kroužky nejen pro děti, ale i pro mládež a dospělé. Labyrint nabízí také dopolední programy pro školy, pořádá vzdělávací akce, které jsou zaměřené na drama a divadlo pro odbornou i laickou veřejnost. Je také experimentálním pracovištěm pro studenty divadelních a pedagogických fakult vysokých škol.

Lány – pracoviště se opět nachází v Bohunicích. Kroužky jsou zde pro různé kategorie dětí a mládeže, ale i pro rodiče. Nejmenší děti zde mohou navštěvovat kluby pro maminky s dětmi, nebo miniškolku Maceška, pro větší děti je v nabídce například sportovní nebo taneční školička a hudební i výtvarné kroužky. Podobné kroužky jsou nabízeny i dětem, které již chodí do školy, pro které jsou připraveny také hudební, výtvarné a technické kroužky. Mezi nejoblíbenější kroužky pro dospělé patří jóga, keramika nebo zdravotní cvičení. Zájem seniorů o aktivní trávení volného času je v poslední době čím dál větší, a proto se pracoviště Lány rozhodlo zařadit do své nabídky i aktivity určené přímo pro seniory, jedná se například o trénink paměti, různé besedy a cvičení. Pracoviště se také snaží spolupracovat s okolními školami nejen na výukových programech, ale také nabízí aktivity v období prázdnin nebo ředitelského volna.

Lata – pracoviště se nachází v Žabovřeskách a je zaměřeno na kurzy, kroužky a vzdělávací programy pro rodiče s dětmi. Jsou zde nabízeny aktivity pro maminky s dětmi, ale i pro celé rodiny s dětmi, samozřejmě jsou zde kroužky také pro děti do 7-8 let. Pracoviště Lata se snaží pomoci mladým rodinám s výchovou dětí již od narození. Na řadu teoretických přednáškových cyklů a kurzů navazuje pravidelná činnost, ve které je kladen důraz na použitelnost teorie v praxi.

Legato – pracoviště nacházející se v Kohoutovicích je zaměřeno na trendové aktivity, alternativní sporty, cirkusové dovednosti (o čemž svědčí provoz cirkusu LeGrando)

a v neposlední řadě na mediální výchovu. K dispozici jsou zde jak kroužky, tak tábory, výukové programy a příležitostné akce.

Lesná – jak už sám název vypovídá, pracoviště se nachází v brněnské Lesné, která je součástí městské části Brno-sever. Je zaměřeno na sport, výtvarné činnosti a aktivity pro předškoláky. Jedná se o druhé nejstarší pracoviště SVČ Lužánky a díky své dlouholeté tradici je vyhledáváno všemi věkovými kategoriemi k aktivnímu trávení volného času. Pracoviště Lesná je složeno ze čtyř oddělení, a to ze Sportovního centra, Estetiky, Sluníčka a Lanového centra. Během zimního období je nedaleko od pracoviště Lesná k dispozici také kluziště, které si mohou návštěvníci i pronajmout.

Lidická – nachází se v městské části Brno-střed a je nejstarším pracovištěm střediska volného času Lužánky. Pracoviště slouží i jako sídlo ředitelství organizace. Pro toto pracoviště je charakteristické to, že provozuje neustálou činnost téměř během celého roku. V dopoledních hodinách nabízí výukové programy pro školy, odpoledne nabízí přes dvě stě kroužků a večerní hodiny jsou vyhrazeny pro dospělé a pro pronájmy prostor veřejnosti. Víkendy slouží také pro pronájmy nebo pro činnosti SVČ Lužánky. Během školních prázdnin se zde pořádá velké množství příměstských táborů, pobytových akcí a kurzů nejen pro děti, ale i pro dospělé.

Linka – pracoviště se nachází v městské části Starý Lískovec a nabízí velké množství zájmových činností pro děti, mladé lidi, ale i pro dospělé. Poskytuje jim možnost seberealizace v různých oborech a je zaměřeno především na výtvarné, rukodělné a pohybové aktivity. Probíhají zde jak pravidelné aktivity, tak i výukové programy pro mateřské a základní školy, dopolední programy pro rodiče s dětmi, tvořivé dílničky jak pro děti, tak i pro dospělé. Nedílnou součástí programu jsou víkendové pobytové akce, letní a zimní tábory pro děti a také příměstské tábory.

Liška – jediné pracoviště, které se nenachází v Brně, ale jeho působišťem jsou Bílovice nad Svitavou. Prostřednictvím tohoto pracoviště jsou dětem z širokého okolí nabízeny volnočasové aktivity, kvůli kterým by musely jinak dojíždět do Brna. Pracoviště se zaměřuje jak na výtvarné, tak pohybové a hudební kroužky. Je zde také klubovna, kterou děti mohou navštěvovat nepravidelně.

Louka – nachází se na sídlišti Vinohrady a je zaměřeno především na výtvarné, hudební, jazykové, taneční a sportovní aktivity. K dispozici jsou zde jak kroužky, tak akce pro veřejnost, příměstské a letní tábory, pobytové akce pro rodiny s dětmi a nedílnou součástí jsou i výukové programy pro základní školy. Pro pracoviště Louka jsou specifické především akce zaměřené na rodiny s dětmi, sportovní aktivity, bojové umění a také miniškolka Maceška.

Lyska – toto pracoviště se nachází na sídlišti Kamenný vrch v městské části Nový Lískovec. Je zaměřeno na pohybové, řemeslné a hudební aktivity. Zájmové vzdělávání dětí a dospělých patří mezi hlavní náplň činnosti Lysky a je zaměřeno především na estetickou výchovu. K dispozici jsou jak kroužky, tak pobytové akce, tábory a příležitostné akce. Pracoviště poskytuje příležitost k uspokojení vlastních tvůrčích aktivit a vytváří přirozené prostředí pro jejich realizaci a rozvoj samostatného myšlení.

Lentilka – jedná se o firemní mateřskou školu s celodenním provozem. Věnují se zde dětem od 2 do 7 let. Hlavní náplní práce je rozvíjení individuální osobnosti každého dítěte a příprava na základní školu. Pracovníci se snaží o zajištění klidného prostředí, kde se budou děti cítit bezpečně a spokojeně. MŠ je určena pro děti zaměstnanců Krajského úřadu a příspěvkových organizací Jihomoravského kraje, Hasičského záchranného sboru, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje a pro děti zaměstnanců Ústavního soudu. Mateřská škola Lentilka má kapacitu pro 106 dětí, které jsou rozděleny do 5 tříd, z toho se dvě nacházejí na Žerotínově náměstí a tři jsou na Kounicově ulici.

Lorien – další mimobrněnská instituce SVC Lužánky. Tentokrát se ovšem nejedná o další pracoviště, ale o rekreační středisko, které se nachází v Orlických horách. Je možno jej využít jak pro školy v přírodě, tak na lyžařské kurzy základních i středních škol, soustředění hudebních, tanečních a sportovních oddílů, pro letní tábory, vzdělávací akce, rekreační pobyty pro děti, porady, školení a v neposlední řadě také pro pobytové akce DDM a dalších dětských organizací. Rekreační středisko disponuje ubytovacími a stravovacími prostředky pro téměř 100 osob.

Turistická základna Kozí horka – jedná se o chatovou osadu v blízkosti brněnské přehrady. Je vhodné pro školní výlety, víkendové pobyty, ale i pro tábory. V areálu je možnost sportovního vyžití, kde si na multifunkčním hřišti návštěvníci mohou zahrát fotbal, volejbal, basketbal, hokejbal, je zde i pískové hřiště.

Přehled všech aktivit, které proběhly v letech 2011-2018 ve Středisku volného času Lužánky a jejich návštěvnost je uveden v Příloze č. 4.

3.3.2 Školní vzdělávací program SVC Lužánky

SVC Lužánky klade důraz na vyrovnaný poměr mezi vzděláváním a výchovou, to znamená, že budují sociální vztahy (komunikativní, partnerské, otevřené), ale i kvalitní vzdělávání. Zaměřuje se na přirozenou integraci a na rozvoj talentů. Poskytuje služby všem zájemcům bez rozdílu. Středisko je otevřeno pro široké věkové spektrum návštěvníků, snaží se o zapojení celých rodin a tím podporují budování zdravé rodinné a mezigenerační vztahy. Lužánky každoročně nabízejí široké spektrum různých činností. Také se zaměřují na výchovu

vedoucích a instruktorů z vlastních řad a tím se snaží udržovat svou tradici. Zaměřují se na prevenci rizikového chování a budují bezpečné prostředí. Podporují a sledují tradiční, ale i trendové aktivity, činnosti a řemesla. V jednotlivých činnostech vědomě a soustavně podporují výchovu k zodpovědnosti za okolní svět a pozitivním společenským hodnotám.

Nedílnou součástí procesu celoživotního vzdělávání tvoří jak zájmové, tak i neformální vzdělávání. Zájmové vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání. Zabývá se aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, zajišťuje duševní hygienu, má funkci jak výchovnou, tak vzdělávací, ale i kulturní, zdravotní a regenerační, sociální a preventivní, rozvíjí schopnosti, znalosti dovednosti, talent a upevňuje sociální vztahy. Cíle zájmového vzdělávání v SVC respektují obecné cíle, které jsou vymezené školským zákonem pro předškolní, základní a gymnaziální vzdělávání. Respektují věkové i individuální zvláštnosti účastníků, zájmy a očekávání dětí a jejich rodičů a dalších účastníků, specifických forem, metod a prostředků zájmového vzdělávání, tradice zařízení a trendy.

Na vzniku školního vzdělávacího programu (ŠVP) se podílel celý kolektiv pracovníků SVC Lužánky se snahou o důkladné plánování nejen jednotlivých činností a jejich hodnocení, ale především o získávání a rozvíjení klíčových kompetencí. Systém zařízení pro zájmové vzdělávání, který je založen na dobrovolnosti, umožňuje vzhledem ke své časové dotaci pouze tyto kompetence rozvíjet, budovat, posilovat, nikoliv však definitivně získávat nebo završit. Nynější podoba ŠVP je tvořena obecnou částí, která je platná po dobu tří let, dále pedagogickým, ekonomickým a provozním zadáním pro jednotlivá pracoviště, které je platné pro daný školní rok, následují je půlroční projekty jednotlivých pracovišť, další součástí je minimální preventivní program SVC Lužánky, který vychází z dlouhodobé strategie preventivních programů.

Konkrétní cíle, postupy, strategie a podmínky k dosažení očekávaných výstupů jsou obsaženy v projektech jednotlivých pracovišť a oddělení. Také jsou uvedeny v plánech zájmových útvarů. Využívání průřezových témat a mezipředmětových vztahů, osvojování klíčových kompetencí se prolíná celým obsahem zájmového vzdělávání realizovaného SVC.

Mezi základní cíle v SVC Lužánky patří podle Školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání v letech 2018-2021:

- podněcování účastníků k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů,
- podpora aktivního přístupu účastníků ke kultuře a kulturním hodnotám a k jejich rozvíjení,

- přípravování účastníků k tomu, aby se projevovali jako svobodné a zodpovědné osobnosti schopné plnit své povinnosti a uplatňovat svá práva,
- umožnění účastníkům osvojení si strategie učení a motivace k celoživotnímu vzdělávání,
- rozvíjení schopnosti respektovat práci druhých a spolupracovat,
- vedení účastníků k ohleduplnosti a toleranci k ostatním lidem, jejich duchovním hodnotám a kulturám, učit je ke společnému soužití s jinými lidmi,
- pomáhání účastníkům poznat a rozvíjet své vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a jejich uplatňování spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování jak v životní, tak i profesní orientaci,
- vytváření potřeby projevoování pozitivních citů v chování a prožívání životních situací, rozvoj vnímavosti a citlivých vztahů k lidem, přírodě a prostředí,
- vedení účastníků k otevřené a všestranné komunikaci,
- učit účastníky k aktivnímu rozvoji a ochraně duševního, fyzického a sociálního zdraví a nést za něj zodpovědnost.

Časový plán, délka vzdělávání a jeho forma je podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání stanoven odlišně pro jednotlivé formy vzdělávání. Zájmové vzdělávání v SVČ Lužanky se uskutečňuje také podle Školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání v letech 2018-2021:

- **pravidelnou výchovnou, zájmovou, vzdělávací (včetně možnosti přípravy na vyučování) nebo rekreační činností** – zde patří zájmové kroužky, oddíly a soubory, které se opakují minimálně jedenkrát za 2 týdny v délce trvání nejméně 5 po sobě jdoucích měsíců, realizuje se v podobě zájmových útvarů, kurzů, souborů a vícegeneračních oddílů,
- **příležitostnou výchovnou, zájmovou, vzdělávací (včetně možnosti přípravy na vyučování) nebo rekreační činností** – zde jsou zahrnuty akce zájmové činnosti, které jsou jednorázové, ale můžou se opakovat a trvají několik hodin, ale může proběhnout i během několika dní, realizace probíhá formou akcí pro veřejnost, vystoupením, výstavami, exkurzemi, dílnami, kurzy a přehlídkami,
- **táborová a další obdobná činnost** – táborová činnost a pobytové akce trvají od dvou dnů do tří týdnů, většinou v období letních prázdnin nebo v době školního volna a uskutečňují se mimo Brno, příměstské tábory trvají od jednoho do pěti dnů a probíhají během školních prázdnin, tato činnost probíhá formou táborů,

příměstských táborů, odborných a tematických soustředění, víkendových akcí a putování,

- **vzdělávací programy navazující na rámcové vzdělávací programy škol** – jedná se o výukové programy, které probíhají v průběhu školního roku v dopoledních hodinách, trvají 1–4 hodiny a jsou realizovány v učebnách SVČ Lužánky nebo na školách,
- **osvětová činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky, studenty a případně i pro další osoby a činností, které vedou k prevenci rizikového chování a k výchově dobrovolnictví** – tato činnost se uskutečňuje během školního roku, po dohodě se školami, vzdělávání pedagogů probíhá formou kurzů, které trvají od několika hodin až po několik měsíců, zájmová činnost se realizuje prostřednictvím projektových dnů, akcí v klubech pro mládež, poradnami, dnů otevřených dveří a také prostřednictvím přednášek,
- **využití otevřené nabídky spontánních činností** – tyto činnosti probíhají podle aktuálních potřeb zpravidla v odpoledních až večerních hodinách a jsou realizovány prostřednictvím otevřených klubů pro mládež, turnajů ve stolním tenisu, turnajů pro stolní hry a jejich herny, hřiště a zahrady, přístupným internetem, veřejnou knihovničkou, nebo kavárnou,
- **individuální práce, která vytváří především podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů** – tyto akce probíhají podle stanoveného rozvrhu nebo ročního plánu a jsou realizovány prostřednictvím soutěží garantovaných MŠMT, organizace okresních a krajských kol dle pověření JMK, dalších soutěží, soustředění účastníků, ale i zájemců o soutěže, konzultací pro účastníky olympiád, patří zde také vyhledávání talentů.

Jednotlivé aktivity jsou vedeny interními, externími nebo dobrovolnými pracovníky SVČ Lužánky. Konkrétní délka a časový plán vzdělávání je dán podle charakteru činnosti nebo schváleného projektu. Může být také realizován na základě vnitřních směrnic SVČ Lužánky a jejich obchodních podmínek.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jsou upraveny podle § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Za tyto žáky se dle uvedeného zákona považují osoby se zdravotním postižením (tělesným, sluchovým, zrakovým, nebo mentálním, dále také s autismem, vadami řeči, nebo s více souběžnými vadami a vývojovými poruchami chování nebo učení), se

zdravotním znevýhodněním (dlouhodobé onemocnění, zdravotní oslabení, lehčí zdravotní poruchy, které vedou k poruchám učení a chování) a také se sociálním znevýhodněním (rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s uloženou ochrannou, nebo nařízenou ústavní výchovou, azylanti a žadatelé o udělení azylu).

V SVČ Lužánky mají možnost si tito účastníci vybrat činnost, která odpovídá jejich možnostem a potřebám. Pravidelně jsou využíváni pedagogové, studenti pedagogiky, ale i rodiče a zákonní zástupci dětí jako jejich osobní asistenti na pobytových a příměstských táborech, a také v kroužcích, tak aby byla i těmto dětem umožněno plnohodnotné zapojení se do programu. Ovšem rozsah jejich účasti je omezen podmínkami SVČ – plně bezbariérový přístup nabízí pouze pracoviště Lesná, ostatní pracoviště nabízejí částečně bezbariérový přístup. Do projektu Klokánův kufr (projekt je pod záštitou Evropského sociálního fondu) jsou zapojeny také Lužánky. Klokánův kufr je speciální metodika pro práci s dětmi a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v předškolním věku.

Pro sociálně znevýhodněné účastníky existují také možnosti, které jim umožňují účastnit se zájmového vzdělávání. Jednou z možností je požádání ředitele SVČ o snížení nebo odpuštění úplaty za zájmovou činnost, na táborovou činnost lze získat příspěvky z odboru sociální péče. Velké a neplánované akce jsou pro všechny zájemce zdarma. Pro děti cizinců jsou některé kroužky nabízeny v německém nebo anglickém jazyce. (Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání 2018-2021)

Pro nadané žáky a studenty vytváří SVČ specifické podmínky, tak aby mohli svůj talent ještě více prohlubovat a rozvíjet.

Přijímání účastníků je především ohraničeno kapacitou jednotlivých aktivit, věkem účastníků a naplněním obchodních podmínek SVČ Lužánky. K přijetí se mohou zájemci přihlásit buď elektronicky, kdy vyplní elektronickou přihlášku na webových stránkách, také se mohou přihlásit osobně, nebo písemně. Podání přihlášky je nutné pro přihlášení účastníka na táborové a pobytové akce, také je povinné pro pravidelnou činnost zájmového vzdělávání a další určené akce. Podle volné kapacity je uchazeč zařazen do daného typu zájmového vzdělávání. Přijetí účastníka je potvrzeno až po úhradě poplatku za zájmové vzdělávání.

Zájmové vzdělávání probíhá podle časového plánu vzdělávání. Jednotlivé akce jsou tvořeny podle vnitřních směrnic standardů akcí, dále také podle obchodních podmínek SVČ Lužánky.

Zájmové vzdělávání končí dnem, do kterého bylo vzdělávání sjednáno. Ukončení může proběhnout několika způsoby, a to například sestavením nebo prezentací výrobku, veřejným

vystoupením, zkouškou. Po ukončení zájmové činnosti je možnost vydání dokladu o ukončení, tato možnost je dána v plánu činnosti konkrétního kurzu nebo kroužku.

Účastník může také předčasně ukončit docházku ve zvoleném typu činnosti. V takovém případě se vrácení zápisného řídí obchodními podmínkami SVČ Lužánky. Činnost může být předčasně ukončena i ze strany poskytovatele při závažném porušení pravidel jednotlivých činností, při závažném porušení vnitřního řádu, při ohrožení života nebo zdraví. V takovém případě musí středisko volného času Lužánky okamžitě informovat účastníka zájmového vzdělávání nebo jeho zákonného zástupce o důvodech předčasného ukončení docházky.

Do Vize 2020 se řadí například:

- zaměření se na polytechnické vzdělávání, sportovní aktivity a aktivity zaměřené pro trvale udržitelnou společnost, nabízení příměstských a pobytových táborů,
- pomocí výukových programů a soutěží udržovat kontakt se základními i středními školami, a také prohlubovat spolupráci s městskými částmi a dalšími partnery,
- jednodušší, flexibilnější a přehlednější struktura firmy, lepší komunikace a výměna zkušeností mezi zaměstnanci.

3.4 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky

Následující část bakalářské práce je zaměřena na analýzu hospodaření Střediska volného času Lužánky. Především zde budou sledovány náklady, výnosy a hospodářský výsledek. Ten patří mezi nejdůležitější kvalitativní ukazatele, které umožňují posouzení hospodaření účetní jednotky. Hospodářský výsledek se zjišťuje vždy na konci účetního období, zpravidla kalendářního roku a je to vlastně rozdíl mezi výnosy a náklady organizace. Pokud bude výsledek záporný, hospodařila organizace se ztrátou, tento rozdíl musí zřizovatel doplatit. Naopak pokud organizace vytvořila kladný výsledek, tak vytvořila zisk, ten bývá zpravidla přesunut do fondů, které může organizace ze zisku tvořit.

3.4.1 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2011

Celkové náklady Střediska volného času Lužánky v roce 2011 činily 72 912 tis. Kč, z toho bylo na hlavní činnost vynaloženo 68 995 tis. Kč. Celkem 15 % z celkových nákladů bylo vynaloženo na spotřebu energie a materiálu. Na služby bylo vynaloženo celkem 11 896 tis. Kč, což činilo 17 %. Největší nákladovou položkou ovšem byly náklady vynaložené na mzdy, které dohromady činily 44 787 tis. Kč. U doplňkové činnosti tvořily náklady 3 917 tis. Kč. Na spotřebu energie a materiálu bylo vynaloženo 640 tis. Kč, což je 16 %. Další položkou byly služby, na které bylo vynaloženo celkem 552 tis. Kč (14 %). Největší nákladovou položkou byly opět mzdové náklady, které byly ve výši 1653 tis. Kč.

Celkové výnosy z provozu SVČ Lužánky v roce 2011 byly ve výši 75 442 tis. Kč, z toho výnosy z hlavní činnosti byly 69 739 tis. Kč, největší část výnosů tvořil příspěvek z rozpočtu MŠMT na přímé náklady na vzdělání, který činil 30 898 tis. Kč. Druhým největším příjmem byly tržby z prodeje služeb, které činily 21 901 tis. Kč, což je 31 %. Třetí největší příspěvek byl ve výši 8 841 tis. Kč a byla to dotace od zřizovatele na provoz. Výnosy z doplňkové činnosti tvořily 5 073 tis. Kč. Nejvyšší položkou byly příjmy z prodeje služeb, a to ve výši 4 583 tis. Kč, což představuje 90 % výnosů.

Hospodářský výsledek z hlavní činnosti činil 744 tis. Kč. Výsledek hospodaření z doplňkové činnosti byl o 20 % vyšší než z hlavní činnosti a dosahoval 1 156 tis. Kč. Celkový hospodářský výsledek v roce 2011 byl 1 900 tis. Kč. Z údajů vyplývá, že Středisko volného času Lužánky hospodařilo se ziskem, ten byl následně převeden do rezervního fondu příspěvkové organizace.

Tabulka 3.6 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2011

	2011
Celkové náklady (v tis. Kč)	72 912
Celkové výnosy (v tis. Kč)	74 812
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	1 900
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	744
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	1 156
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	30 898
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	8 841
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	26 484
Provozní náklady (v tis. Kč)	72 905
Mzdové náklady (v tis. Kč)	46 440
Počet zaměstnanců	137
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	339

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2011 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2011. (vlastní zpracování)

3.4.2 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2012

Celkové náklady SVČ Lužánky v roce 2012 dosahovaly výše 81 037 tis. Kč, což je o 8 125 tis. Kč více než v předchozím roce. Na hlavní činnost bylo vynaloženo 73 715 tis. Kč. Na spotřebu energie a materiálu bylo vynaloženo z celkových nákladů z hlavní činnosti celkem 12 % a na služby připadlo 15 %, což je 12 462 tis. Kč. Jako nejvyšší nákladová položka byly opět mzdové náklady, které činily 45 982 tis. Kč, to představovalo 57 % celkových nákladů na hlavní činnost. Provozní náklady na doplňkovou činnost dosahovaly 7 322 tis. Kč. Náklady na spotřebu materiálu a energie byly ve výši 20 %, což je 1 496 tis. Kč a náklady na služby činily

1 281 tis. Kč, to je o 759 tis. Kč více než v předešlém roce. Největší položku opět představují mzdové náklady, které dosahovaly 3 818 tis. Kč.

Celkové výnosy v roce 2012 dosáhly 81 574 tis. Kč, což bylo o 6 762 tis. Kč více než v předchozím roce. Výnosy z hlavní činnosti činily 73 522 tis. Kč a největším příjmem opět byl příspěvek na přímé náklady na vzdělání z rozpočtu MŠMT, který činil 30 271 tis. Kč. Druhým největším příjmem v roce 2012 byly tržby z prodeje, které byly ve výši 21 259 tis. Kč, což představovalo 29 % z celkových výnosů z hlavní činnosti. Příspěvek zřizovatele na provoz činil 7 346 tis. Kč. Výnosy z doplňkové činnosti byly v roce 2012 ve výši 8 052 tis. Kč a největší podíl tvořily tržby z prodeje služeb, které činily 6 740 tis. Kč a představovaly 84 % celkových příjmů.

Hospodářský výsledek z hlavní činnosti byl v roce 2012 záporný, to znamená že SVČ Lužánky hospodařilo se ztrátou, která činila 192 tis. Kč. Naopak hospodářský výsledek z doplňkové činnosti byl kladný a činil 730 tis. Kč, čímž převyšoval hlavní činnost o 136 %. Celkový hospodářský výsledek v roce 2012 byl 537 tis. Kč a byl převeden do rezervního fondu příspěvkové organizace. Tento zisk byl o 1 362 tis. Kč nižší než hospodářský výsledek z předešlého roku.

Tabulka 3.7 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2012

	2012
Celkové náklady (v tis. Kč)	81 037
Celkové výnosy (v tis. Kč)	81 574
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	537
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	- 192
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	730
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	30 271
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	7 346
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	27 999
Provozní náklady (v tis. Kč)	80 794
Mzdové náklady (v tis. Kč)	49 800
Počet zaměstnanců	146
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	341

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2012 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2012. (vlastní zpracování)

3.4.3 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2013

Celkové náklady v roce 2013 dosahovaly 81 945 tis. Kč. Hlavní činnost vykazovala náklady ve výši 74 258 tis. Kč, kdy podstatnou část tvořily náklady na služby, které byly ve výši 12 708 tis. Kč, což představuje 17 %. Náklady na spotřebu materiálu a energie v souhrnu

činily 9 921 tis. Kč (13 %). Opět byly nejvyšší mzdové náklady, které tvořily 64 % z provozních nákladů, konkrétně tedy 47 661 tis. Kč. Náklady na doplňkovou činnost činily 7 687 tis. Kč, přičemž náklady na spotřebu materiálu a energie tvořily 28 %, což je 2 176 tis. Kč. Náklady na služby byly ve výši 985 tis. Kč (13 %). A nejvyšší podíl v nákladech zastupovaly opět mzdové náklady ve výši 4 076 tis. Kč, to představuje 53 %.

Celkové výnosy sledované v roce 2013 dosahovaly 84 165 tis. Kč, což je v porovnání s rokem 2012 o 2 591 tis. Kč více. Výnosy z hlavní činnosti představovaly 75 678 tis. Kč, to je 90 % z celkových výnosů. Největší příjem, tak jako v předchozích letech, tvořil příspěvek od MŠMT na přímé náklady na vzdělání, tedy 31 984 tis. Kč. Dalším podstatným příjmem byly tržby z prodeje služeb a ty činily 21 996 tis. Kč. K dalším pravidelným příjmům patří příspěvek zřizovatele na provoz, který představoval 11 %, tedy 9 190 tis. Kč. Výnosy z prodeje služeb u doplňkové činnosti činily 5 959 tis. Kč, to je 70 % z celkových výnosů doplňkové činnosti, které dosahovaly výše 8 487 tis. Kč.

Hospodářský výsledek z hlavní i doplňkové činnosti činil 2 221 tis. Kč. Proti roku 2012 není hlavní činnost ztrátová a má 64 % podíl na zisku což je 1 421 tis. Kč. Doplňková činnost představovala 36 %, tedy 800 tis. Kč. Celkový zisk byl opět převeden do rezervního fondu střediska volného času.

Tabulka 3.8 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2013

	2013
Celkové náklady (v tis. Kč)	81 945
Celkové výnosy (v tis. Kč)	84 165
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	2 221
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	1 421
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	800
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	31 984
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	9 190
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	27 955
Provozní náklady (v tis. Kč)	81 680
Mzdové náklady (v tis. Kč)	51 737
Počet zaměstnanců	139
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	372

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2013 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2013. (vlastní zpracování)

3.4.4 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2014

Celkové náklady Střediska volného času Lužánky v roce 2014 činily 85 243 tis. Kč. Náklady na hlavní činnost představovaly 76 215 tis. Kč, to je 89 % z celkových nákladů.

Náklady vynaložené na spotřebu materiálu a energie činily 10 021 tis. Kč. Náklady na služby představovaly 13 319 tis. Kč, tedy 18 %. Největší nákladovou položkou tak jako v minulých letech představovaly mzdové náklady, které byly ve výši 49 020 tis. Kč a tím tvořily 64 % celkových nákladů z hlavní činnosti. Náklady na doplňkovou činnost představovali 9 028 tis. Kč, z toho bylo použito 1 094 tis. Kč na spotřebu energie a materiálu a na služby bylo vynaloženo 1 135 tis. Kč. Mzdové náklady i zde představovaly opět největší nákladovou položku a byly ve výši 4 366 tis. Kč, to je 48 % celkových nákladů doplňkové činnosti.

Součet výnosů z hlavní a doplňkové činnosti v roce 2014 činil 86 502 tis. Kč. Hlavní činnost představovala 76 415 tis. Kč, což je 88 % z celkových výnosů. Největším příjmem byl příspěvek od MŠMT na přímé náklady na vzdělání, který byl ve výši 32 741 tis. Kč, druhým největším příjmem byly tržby z prodeje služeb, které představovaly 23 637 tis. Kč, a dalším podstatným příjmem byl příspěvek zřizovatele na provoz, který činil 8 415 tis. Kč. Doplňková činnost vykazovala výnosy ve výši 10 087 tis. Kč, kdy největším příjmem byly tržby z prodeje služeb, které představovaly 6 109 tis. Kč.

Hospodářský výsledek byl v roce 2014 kladný, to znamená, že příspěvková organizace opět hospodářila se ziskem. Zisk z hlavní činnosti byl ve výši 201 tis. Kč, to je 16 % z celkového zisku. Zisk z doplňkové činnosti tvořil zbylých 84 %, to je 1 060 tis. Kč. Tedy celkový zisk z hlavní i doplňkové činnosti představoval 1 261 tis. Kč a byl převeden do rezervního fondu Střediska volného času Lužánky.

Tabulka 3.9 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2014

	2014
Celkové náklady (v tis. Kč)	85 243
Celkové výnosy (v tis. Kč)	86 502
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	1 261
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	201
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	1 060
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	32 741
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	8 415
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	29 746
Provozní náklady (v tis. Kč)	85 159
Mzdové náklady (v tis. Kč)	53 386
Počet zaměstnanců	138
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	387

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2014 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2014. (vlastní zpracování)

3.4.5 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2015

Celkové náklady SVC Lužánky v roce 2015 činily 89 710 tis. Kč. Náklady vynaložené na hlavní činnost dosahovaly 76 215 tis. Kč. Náklady na spotřebu energie a materiálu činily 10 665 tis. Kč, což je 14 % celkových provozních nákladů. Náklady vynaložené na služby představovaly 12 800 tis. Kč (17 %). Stále zvyšující se mzdové náklady činily 51 547 tis. Kč, proti roku 2014 se zvýšily o 2 527 tis. Kč. Náklady u doplňkové činnosti také každoročně rostou a v roce 2015 dosahovaly 11 427 tis. Kč. Spotřeba materiálu a energie činila 1 866 tis. Kč a náklady na služby představovaly 1 888 tis. Kč. Mzdové náklady byly ve výši 4 590 tis. Kč, to je 40 % celkových nákladů na doplňkovou činnost.

Celkové výnosy činily 89 747 tis. Kč, přičemž hlavní činnost představovala výnosy v celkové hodnotě 77 683 tis. Kč. Příspěvek na přímé náklady na vzdělávání od MŠMT dosahoval 34 832 tis. Kč a příspěvek zřizovatele na provoz činil 7 212 tis. Kč. Výnosy z prodeje služeb představovaly 24 270 tis. Kč, tedy 31 %. Tak jako náklady se u doplňkové činnosti zvýšily i výnosy v roce 2015 a dosahovaly 12 064 tis. Kč. Přičemž více než polovinu tvořily tržby z prodeje služeb (6 181 tis. Kč).

Středisko volného času v roce 2015 opět vytvořilo zisk, a to 37 tis. Kč. Ztrátová byla hlavní činnost, jejíž hospodářský výsledek byl – 601 tis. Kč. Naopak hospodářský výsledek u doplňkové činnosti činil 638 tis. Kč. I tento zisk byl převeden do rezervního fondu SVC Lužánky.

Tabulka 3.10 Přehled ekonomických údajů SVC Lužánky v roce 2015

	2015
Celkové náklady (v tis. Kč)	89 710
Celkové výnosy (v tis. Kč)	89 747
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	37
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	- 601
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	638
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	34 832
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	7 212
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	30 451
Provozní náklady (v tis. Kč)	89 595
Mzdové náklady (v tis. Kč)	56 137
Počet zaměstnanců	129
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	435

Zdroj: Výroční zpráva SVC Lužánky pro rok 2015 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVC Lužánky v roce 2015. (vlastní zpracování)

3.4.6 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2016

Celkové náklady v roce 2016 činily 95 746 tis. Kč. Hlavní činnost představovala 87 % z celkových nákladů, konkrétně 84 193 tis. Kč. Náklady na spotřebu materiálu a energie činily 10 795 tis. Kč a náklady na služby dosahovaly výše 14 148 tis. Kč. Mzdové náklady představovaly 54 347 tis. Kč, což je o 2 800 tis. Kč více než v roce 2015. Náklady na spotřebu energie a materiálu u doplňkové činnosti činily 1 267 tis. Kč, náklady na služby dosahovaly výše 1 947 tis. Kč a mzdové náklady byly ve výši 4 942 tis. Kč. Celkové náklady na doplňkovou činnost představovaly 12 %, tedy 11 553 tis. Kč z celkových nákladů SVČ Lužánky.

Celkové výnosy dosahovaly také 95 746 tis. Kč. Výnosy z hlavní činnosti činily 84 146 tis. Kč. Příspěvek na přímé náklady na vzdělání od MŠMT představoval 43 %, konkrétně 36 008 tis. Kč, příspěvek od JMK, který je zřizovatelem SVČ Lužánky činil 10 553 tis. Kč a výnosy z prodeje služeb byly ve výši 25 610 tis. Kč. Výnosy z prodeje služeb u doplňkové činnosti představovaly 53 %, což činilo 6 166 tis. Kč.

Středisko volného času v roce 2016 hospodařilo s vyrovnaným rozpočtem, tedy nevytvořilo ani zisk a ani nebylo ve ztrátě. Ztrátu, která u hlavní činnosti činila - 47 tis. Kč, vyrovnal zisk z doplňkové činnosti také ve výši 47 tis. Kč.

Tabulka 3.11 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2016

	2016
Celkové náklady (v tis. Kč)	95 746
Celkové výnosy (v tis. Kč)	95 746
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	0
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	- 47
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	47
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	36 008
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	10 289
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	31 776
Provozní náklady (v tis. Kč)	95 728
Mzdové náklady (v tis. Kč)	59 289
Počet zaměstnanců	139
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	439

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2016 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2016. (vlastní zpracování)

3.4.7 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2017

Celkové náklady v roce 2017 činily 103 244 tis. Kč, což je o 7 498 tis. Kč více než v roce 2016. Náklady na hlavní činnost představovaly 89 803 tis. Kč (87 %). Náklady na spotřebu

materiálu a energie byly ve výši 9 470 tis. Kč. Náklady na služby dosahovaly výše 14 171 tis. Kč. Mzdové náklady činily 62 248 tis. Kč. Celkové náklady na doplňkovou činnost představovaly 13 441 tis. Kč (13 %). Náklady na spotřebu energie a materiál činily 1 327 tis. Kč. Náklady na služby byly 3 040 tis. Kč a mzdové náklady představovaly 4 788 tis. Kč, což bylo o 154 tis. Kč méně než v roce 2016.

Výnosy z hlavní činnosti dosahovaly 89 711 tis. Kč, přičemž příspěvek na přímé náklady na vzdělání činily 41 901 tis. Kč, příspěvek na provoz od zřizovatele byl ve výši 9 165 tis. Kč a tržby z prodeje služeb dosahovaly 29 114 tis. Kč. Výnosy z doplňkové činnosti činily 13 536 tis. Kč, přičemž tržby z prodeje služeb byly ve výši 6 495 tis. Kč. Celkové výnosy z hlavní a doplňkové činnosti dosahovaly 103 248 tis. Kč.

Hospodářský výsledek z hlavní činnosti byl opět záporný a činil – 92 tis. Kč. Zisk vytvořila pouze doplňková činnost a dosahoval výše 96 tis. Kč. SVČ Lužánky v roce 2017 tedy hospodařilo se ziskem 4 tis. Kč, který by převeden do rezervního fondu.

Tabulka 3.12 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2017

	2017
Celkové náklady (v tis. Kč)	103 244
Celkové výnosy (v tis. Kč)	103 248
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	4
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	- 92
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	96
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	41 901
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	9 165
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	35 609
Provozní náklady (v tis. Kč)	103 222
Mzdové náklady (v tis. Kč)	67 036
Počet zaměstnanců	135
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	497

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2017 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2017. (vlastní zpracování)

3.4.8 Analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky v roce 2018

Celkové náklady Střediska volného času v roce 2018 činily 111 900 tis. Kč. Náklady vynaložené na hlavní činnost představovaly 97 537 tis. Kč, tedy 87 % z toho náklady na spotřebu materiálu a energie dosahovaly výše 9 761 tis. Kč a náklady na služby byly ve výši 14 752 tis. Kč (15 %). Mzdové náklady činily 69 068 tis. Kč, což je v porovnání s rokem 2017 o 6 820 tis. Kč více. Náklady na doplňkovou činnost dosahovaly 14 363 tis. Kč. Náklady spojené se spotřebou energie a materiálu byly ve výši 1 548 tis. Kč, náklady na služby

činily 3 395 tis. Kč. Mzdové náklady představovaly 4 932 tis. Kč, to bylo o 144 tis. Kč víc než v roce 2017.

Celkové výnosy činily 112 805 tis. Kč, přičemž výnosy z hlavní činnosti byly ve výši 97 565 tis. Kč. Největším příjmem byl příspěvek od MŠMT na přímé náklady na vzdělání, který představoval 46 049 tis. Kč (47 %), příjem na provoz od zřizovatele činil 9 472 tis. Kč a tržby z prodeje služeb dosahovaly výše 28 439 tis. Kč. Výnosy z doplňkové činnosti představovaly 15 240 tis. Kč, tedy 14 %, přičemž tržby z prodeje služeb činily 7 804 tis. Kč.

Výsledek hospodaření za rok 2018 byl ve výši 905 tis. Kč. Hlavní činnost nebyla ztrátová tak jako tomu bylo v předchozích letech, ale dosáhla zisku 28 tis. Kč, což představuje 3 % z celkového zisku. Doplňková činnost vytvořila zisk zbylých 97 % ve výši 877 tis. Kč. Tento zisk byl nejvyšší od roku 2015. Opět byl převeden do rezervního fondu Střediska volného času Lužánky.

Tabulka 3.13 Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2018

	2018
Celkové náklady (v tis. Kč)	111 900
Celkové výnosy (v tis. Kč)	112 805
Hospodářský výsledek (v tis. Kč)	905
Hospodářský výsledek z hlavní činnosti (v tis. Kč)	28
Hospodářský výsledek z doplňkové činnosti (v tis. Kč)	877
Příspěvek z rozpočtu MŠMT (v tis. Kč)	46 049
Příspěvek zřizovatele (v tis. Kč)	9 472
Tržby z prodeje služeb (v tis. Kč.)	36 243
Provozní náklady (v tis. Kč)	111 822
Mzdové náklady (v tis. Kč)	74 000
Počet zaměstnanců	137
Mzdové náklady na 1 zaměstnance (v tis. Kč)	540

Zdroj: Výroční zpráva SVČ Lužánky pro rok 2018 a Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v roce 2018. (vlastní zpracování)

4. Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraného střediska volného času

V předchozí části této práce byla provedena analýza hospodaření Střediska volného času Lužánky. Tato analýza byla provedena na základě porovnávání výnosů, nákladů a hospodářského výsledku v letech 2011-2018. Následující část práce hodnotí činnost a hospodaření organizace s využitím vybraných ukazatelů finanční analýzy a ukazatelů výkonu v jednotlivých letech. Mezi tyto ukazatele patří autarkie, tedy míra soběstačnosti příspěvkové organizace, variátor celkových nákladů, běžná, okamžitá a pohotová likvidita, míra finanční nezávislosti dále také ukazatel věřitelného rizika, samofinancování SVČ. Také bude zanalyzován počet účastníků a počet kroužků v letech a na závěr budou zanalyzovány průměrné mzdy a počet zaměstnanců SVČ. Dále je provedeno zhodnocení všech ukazatelů za sledované období 2011-2018.

4.1 Ukazatel autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní činnosti

Ukazatel autarkie neboli míra soběstačnosti na bázi celkových nákladů a celkových výnosů z hlavní činnosti je zjištěn podílem celkových výnosů a celkových nákladů z hospodářské činnosti, poté byl vynásoben 100, aby byla výsledná hodnota v procentech. (Špička, 2017)

Tento ukazatel vyjadřuje, zda je Středisko volného času Lužánky schopno pokrýt své náklady svými výnosy. Pokud je ukazatel roven 100 %, je možno jej hodnotit jako pozitivní, pokud je výrazně pod stanoveným optimem, znamená to nedostatečné krytí nákladů výnosy. Při opačném zjištění je na uvážení organizace, zda by neměla snížit uživatelské poplatky nebo využívání dotačních prostředků.

Tabulka 4.1 Přehled celkových výnosů a nákladů z hlavní činnosti v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkové výnosy z hlavní činnosti (v tis. Kč)	68 995	73 715	74 258	76 215	78 283	84 283	89 803	97 538
Celkové náklady z hlavní činnosti (v tis. Kč)	69 739	73 522	75 678	76 415	77 683	84 146	89 711	97 565
Autarkie (v %)	98,93	100,26	98,12	99,74	100,77	100,16	94,53	99,97

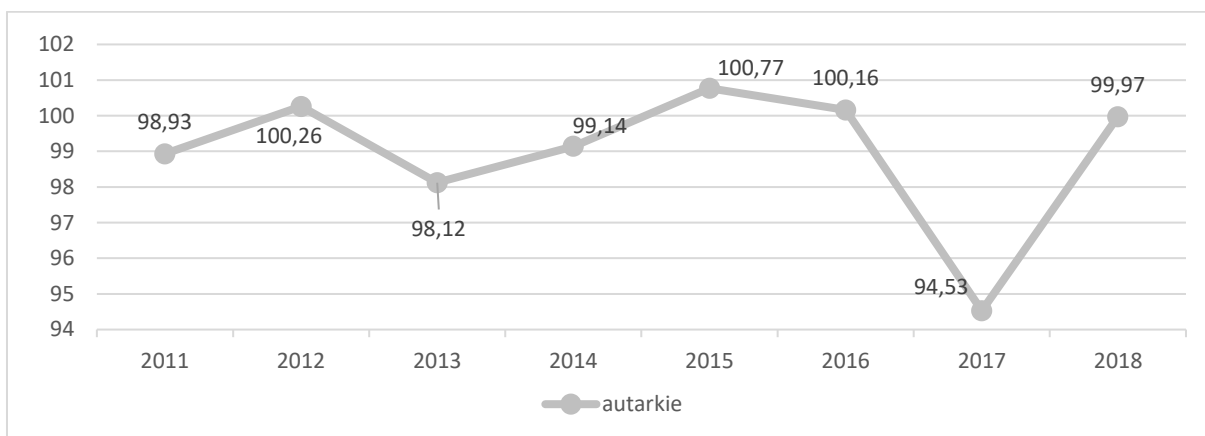
Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v letech 2011-2018 (vlastní propočty a zpracování)

Údaje v níže uvedeném grafu 4.1 byly převzaty z výše uvedené tabulky 4.1, která obsahuje celkové výnosy, celkové náklady a autarkii v letech 2011-2018. Porovnáním nákladů

a výnosů v jednotlivých letech je vidět jejich růst. K největšímu nárůstu nákladů a výnosů došlo mezi lety 2017 a 2018, kdy se náklady zvýšily o 9 854 tis. Kč a výnosy vzrostly o 7 735 tis. Kč.

Jak je patrné grafu 4.1, míra soběstačnosti byla nejvyšší v roce 2015, kdy dosahovala 100,77 %, naopak nejnižší byla v roce 2017, kdy dosahovala hodnoty 94,53 %. Podle výsledných hodnot autarkie, která se ve sledovaných letech pohybuje v průměru na hranici 99 % je patrné, že SVC Lužánky nemá problém své náklady pokrýt a je tedy finančně soběstačné.

Graf 4.1 Ukazatel autarkie z hlavní činnosti v letech 2011-2018

Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVC Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

4.2 Příjmová soběstačnost

Příjmová soběstačnost vyjadřuje schopnost managementu příspěvkové organizace generovat vlastní zdroje příjmů poskytováním služeb, které jim svěřil zřizovatel.

Vypočítá se jako podíl vlastních příjmů k celkovým příjmům organizace a vynásobí se 100, aby byla hodnota uvedena v procentech. (Špička, 2017)

Tabulka 4.2 Přehled vlastních příjmů a celkových příjmů v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vlastní příjmy (v tis. Kč)	28 420	30 329	31 915	34 059	36 931	41 782	43 517	44 040
Celkové příjmy organizace (v tis. Kč)	78 812	81 575	84 165	86 502	89 747	95 746	103 248	112 805
Příjmová soběstačnost (v %)	38,0	37,2	37,9	39,4	41,2	43,6	42,1	39,0

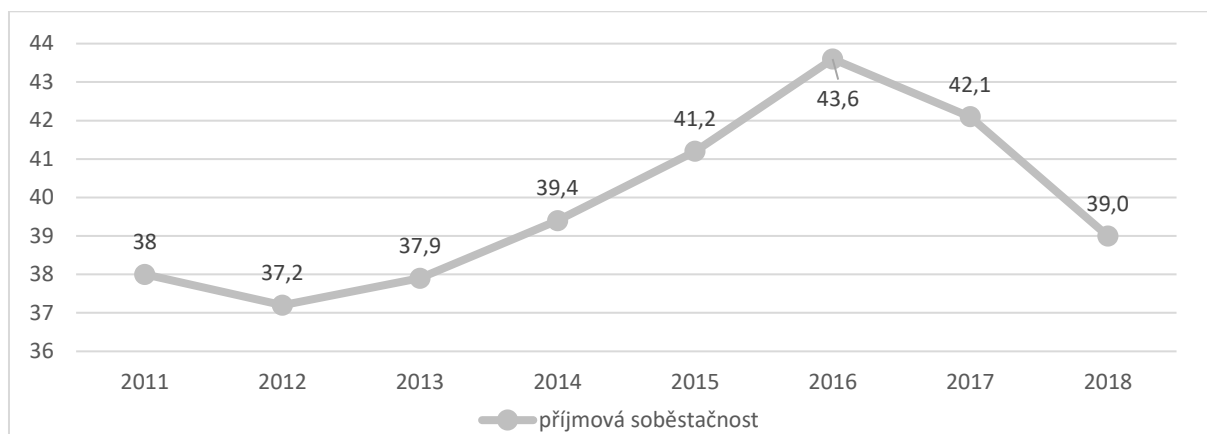
Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVC Lužánky v letech 2011-2018 (vlastní propočty a zpracování)

Z tabulky 4.2 vyplývá, že schopnost managementu Střediska volného času Lužánky generovat vlastní zdroje příjmů poskytováním služeb, které jim svěřil zřizovatel, se pohybuje

v rozmezí od 37 % až po 44 %. Také je z výše uvedené tabulky patrné, že od roku 2012 až do roku 2016 byl trend generování vlastního zdroje příjmu rostoucí, ale od roku 2017 je naopak klesající. To je dobře zjištěné i z níže uvedeného grafu 4.2. Nejvyšší hodnoty tedy, 43,6 %, dosáhlo SVČ Lužánky v roce 2016 a naopak nejnižší hodnoty 37,2 % bylo dosaženo v roce 2012.

Graf 4.2 Příjmová soběstačnost v letech 2011-2018

Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

4.3 Variátor celkových nákladů

Variátor celkových nákladů je jedním z ukazatelů rentability. Rentabilita ukazuje efektivnost neziskové organizace a představuje, jak velký objem zisku byl vyprodukován z jedné jednotky vstupu.

Tento ukazatel zachycuje dynamiku vývoje celkových nákladů a dynamiku vývoje celkových výnosů, proto se sleduje jejich meziroční změna. Za ideální hodnotu se u tohoto ukazatele považuje jedna. Pokud je výsledná hodnota podstatně vyšší, značí to dynamičtější růst nákladů. Tato situace se může řešit zvýšením účastnického poplatku nebo vyšším objemem získaných neinvestičních dotací. Naopak pokud je hodnota nižší, je možné poplatek snížit, nebo také snížit nárok na neinvestiční dotace, případně rozšířit rozsah činností. Variátor celkových nákladů se vypočítá jako podíl meziroční změny nákladů k meziroční změně výnosů. (Krechovská a kol., 2018)

Jak lze vidět v tabulce 4.3, variátor celkových nákladů, který ukazuje rentabilitu SVČ Lužánky, v roce 2011 výrazně klesl pod jedna, jeho hodnota byla – 0,714. To bylo způsobeno nárůstem výnosů a poklesem nákladů, v následujícím roce byl ukazatel nad hraniční hodnotou a činil 1,201 což způsobil současný nárůst jak nákladů, tak i výnosů. Poté opět podstatně klesl a vykazoval hodnotu 0,351, což byl důsledek velkého snížení nákladů a výnosů. V následujících dvou letech se variátor celkových nákladů držel kolem hodnoty 1,4. Od roku

2016 do konce sledovaného období se hodnota variátoru celkových nákladů pohybuje kolem optimální hodnoty jedna. Této hodnoty dosahuje díky téměř vyrovnané meziroční změně jak nákladů, tak i výnosů.

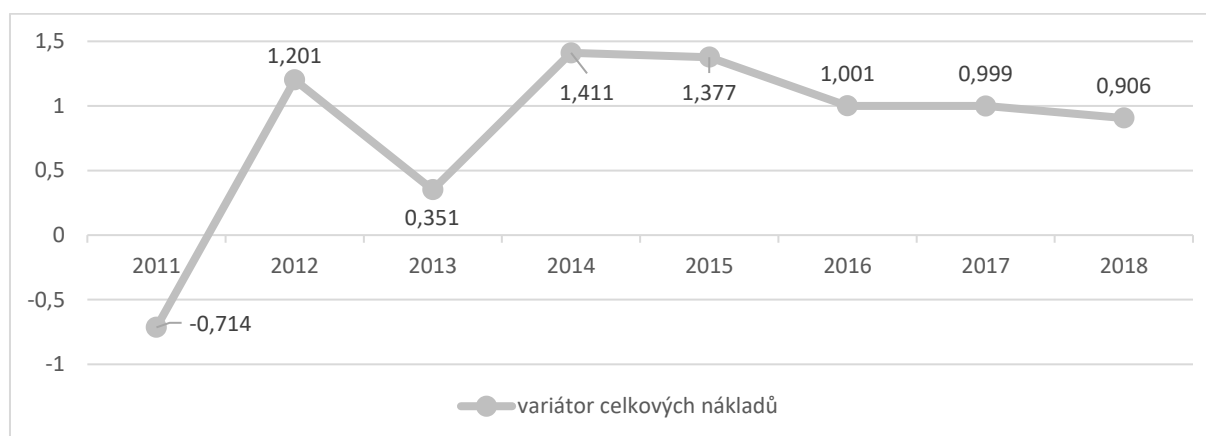
Tabulka 4.3 Meziroční změna celkových nákladů a výnosů v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Meziroční změna nákladů	- 508	8 124	908	3 298	4 468	6 036	7 498	8 656
Meziroční změna výnosů	712	6 763	2 590	2 338	3 244	5 999	7 502	9 557
Variátor celkových nákladů	- 0 ,714	1 ,201	0 ,351	1 ,411	1 ,377	1 ,001	0 ,999	0 ,906

Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVC Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Vývoj hodnoty variátoru celkových nákladů Střediska volného času Lužánky v letech je uveden níže v grafu 4.3.

Graf 4.3 Variátor celkových nákladů v letech 2011-2018

Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVC Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

4.4 Ukazatelé likvidity

Jak uvádí Krechovská a kol., (2018), likvidita je chápána jako schopnost hradit své krátkodobé závazky v čas, každá organizace by měla být schopná své závazky hradit, tedy být dostatečně likvidní. Pokud je likvidita příliš vysoká, jsou finanční prostředky vázány v aktivech, a to má za následek znehodnocování finančních prostředků. Ukazatelé likvidity jsou jedny z nejčastěji používaných ukazatelů finanční analýzy. V neziskovém sektoru je nejčastěji používána likvidita okamžitá a likvidita pohotová.

4.4.1 Okamžitá likvidita

Tento ukazatel by měl u zdravé organizace dosahovat hodnot kolem 0,2, ale v neziskovém sektoru bývá zpravidla tato hodnota vyšší. (Krechovská a kol., 2018) Nedodržení

stanovené hodnoty ovšem nemusí znamenat finanční problémy. Okamžitá likvidita se vypočítá jako podíl krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků. Krátkodobým finančním majetkem se rozumí běžné účty, ceniny a pokladna SVČ Lužánky a krátkodobými závazky se rozumí závazky vůči dodavatelům, krátkodobé přijaté zálohy, závazky vůči zaměstnancům, správě sociálního zabezpečení, zdravotního pojištění a také vůči správcům daně.

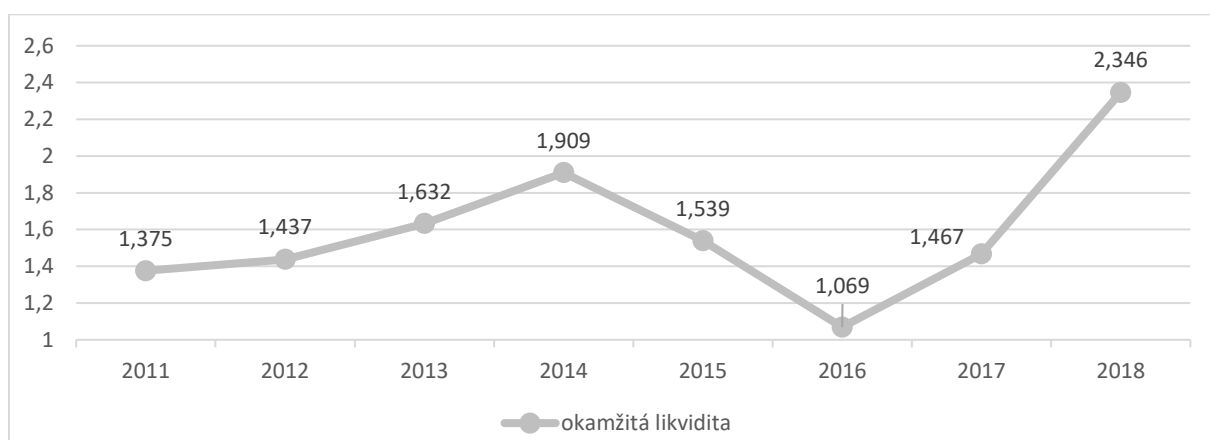
Tabulka 4.4 Přehled krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Krátkodobý finanční majetek (v tis. Kč)	9 324	11 880	14 747	17 248	13 030	9 777	13 462	26 300
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	6 780	8 270	9 038	9 034	8 467	9 146	9 178	11 209
Okamžitá likvidita	1,375	1,437	1,632	1,909	1,539	1,069	1,467	2,346

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Jak vyplývá z tabulky 4.4 a grafu 4.4 Středisko volného času Lužánky nemá problém hradit své závazky, protože jeho okamžitá likvidita je poměrně vysoká.

Graf 4.4 Okamžitá likvidita v letech 2011-2018

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Problém představuje to, že peněžní prostředky leží na běžném účtu a nezhodnocují se. Jelikož má SVČ Lužánky nejvíce peněžních prostředků ve fondech, které musí tvořit není pro ně možné, aby tyto peněžní prostředky zhodnotila. Nejvíce se k doporučené hodnotě SVČ Lužánky přiblížilo v roce 2016, kdy jeho okamžitá likvidita dosahovala 1,069. Naopak největší okamžitou likviditu vykazovalo středisko v roce 2018 a tato hodnota dosahovala 2,346.

4.4.2 Pohotová likvidita

Za ideální hodnotu tohoto ukazatele se považuje rozmezí od 1 do 1,5. Pokud se pohotová likvidita dostane pod 1, může dojít k nebezpečí nesolventnosti, ovšem pokud je hodnota

podstatně vyšší než 1,5, ukazuje to na neefektivní vázání finančních prostředků, kdy jsou peněžní prostředky vázány v pohledávkách nebo peněžích a nejsou zhodnoceny. V neziskovém sektoru jsou ovšem hodnoty pohotové likvidity podstatně vyšší. Pohotová likvidita se vypočítá jako součet celkových pohledávek a krátkodobého finančního majetku, tento součet se poté vydělí krátkodobými závazky. (Krechovská a kol., 2018) Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé závazky jsou definovány stejně jako u okamžité likvidity. Celkovými pohledávkami se rozumí součet dlouhodobých a krátkodobých pohledávek, které v SVČ Lužánky představují pohledávky za odběratele, krátkodobé poskytnuté zálohy, pohledávky za zaměstnance, nebo daň z přidané hodnoty. Patří zde také dohadné účty aktivní a náklady příštích období.

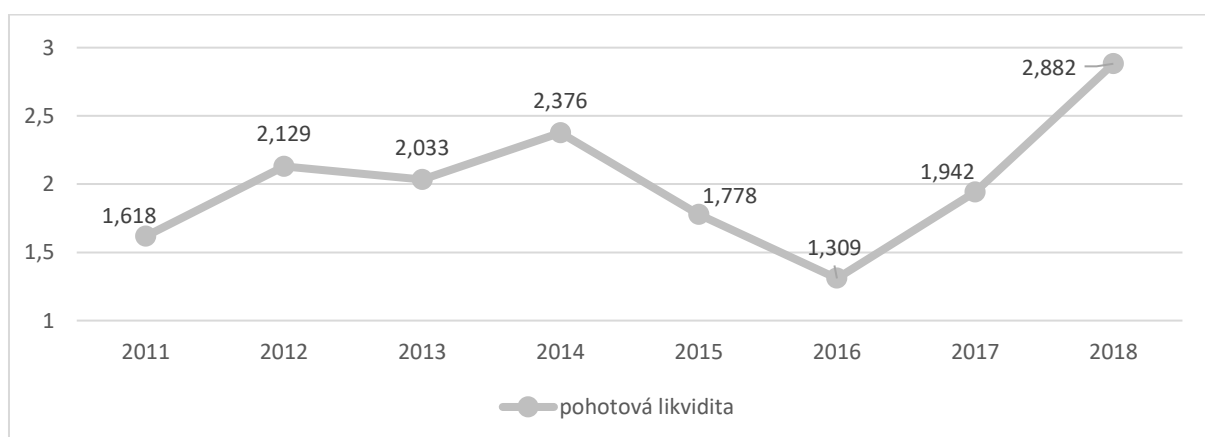
Tabulka 4.5 Přehled celkových pohledávek, krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pohledávky celkem (v tis. Kč)	1 648	5 727	3 626	4 214	2 020	2 191	4 436	6 005
Krátkodobý finanční majetek (v tis. Kč)	9 324	11 880	14 747	17 248	13 030	9 777	13 462	26 300
Krátkodobé závazky (v tis. Kč)	6 780	8 270	9 038	9 034	8 467	9 146	9 178	11 209
Pohotová likvidita	1,618	2,129	2,033	2,376	1,778	1,309	1,942	2,882

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Jak je vidět v tabulce 4.5 i v grafu 4.5, pohotová likvidita nebo také rychlý test finančního zdraví organizace, ukazuje že SVČ Lužánky má neefektivně vázané své finanční prostředky.

Graf 4.5 Pohotová likvidita v letech 2011-2018

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní zpracování na základě výpočtu)

Nejvíce se SVČ Lužánky přiblížilo k hranici 1,5 v roce 2011, kdy pohotová likvidita dosahovala 1,618. Naopak nejvyšších hodnot dosahovalo SVČ Lužánky v roce 2018, kdy se pohotová likvidita vyšplhala na 2,882.

4.5 Míra finanční nezávislosti

Tento ukazatel hodnotí stabilitu příspěvkové organizace. Hodnoty, kterých ukazatel dosahuje, bývají u příspěvkových organizací poměrně vysoké a velmi často se pohybují kolem 70 % a výš. Míra finanční nezávislosti (stability) se vypočítá jako podíl vlastního kapitálu k celkovým pasivům a vynásobí se 100, aby byla výsledná hodnota uvedena v %. (Špička, 2017) Vlastním kapitálem se rozumí vlastní jmění Střediska volného času Lužánky a transfery na pořízení dlouhodobého majetku.

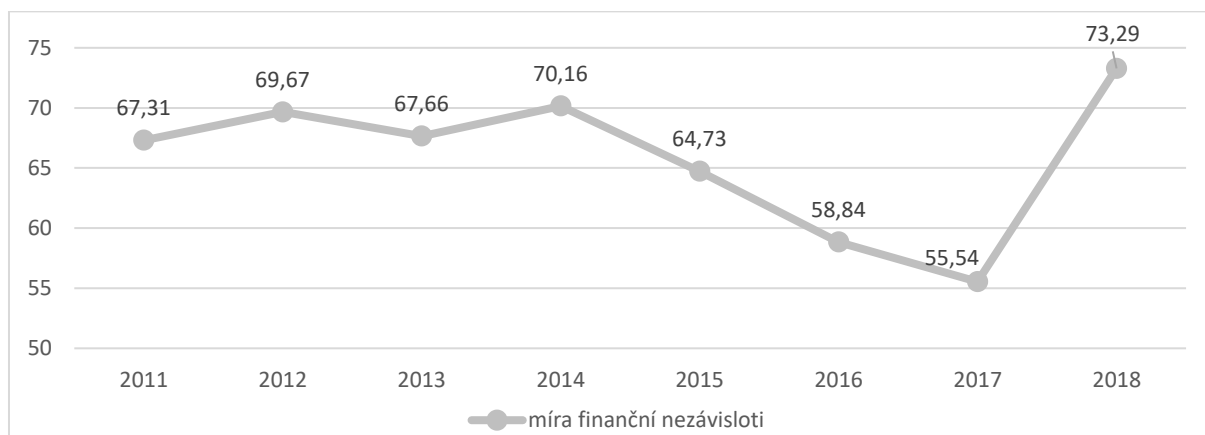
Tabulka 4.6 Přehled vlastního kapitálu a celkových pasiv v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vlastní kapitál (v tis. Kč)	13 962	18 997	18 912	21 241	15 536	13 077	18 234	30 762
Pasiva celkem (v tis. Kč)	20 742	27 267	27 951	30 275	24 003	22 224	27 402	41 971
Míra finanční nezávislosti (v %)	67,31	69,67	67,66	70,16	64,73	58,84	55,54	73,29

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Jak je patrné z uvedené tabulky 4.6 a znázorněno i v grafu 4.6, míra finanční nezávislosti SVČ Lužánky se ve většině sledovaného období pohybovala mezi 65 % - 73 %, pouze v letech 2016 a 2017 klesla pod 60 %, a to v důsledku snížení jak vlastního kapitálu, tak i celkových pasiv. Ale i přes tento pokles vykazuje organizace stabilitu a dlouhodobý kapitál dostatečně kryje fixní aktiva.

Graf 4.6 Míra finanční nezávislosti v letech 2011-2018 (v procentech)

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní zpracování na základě výpočtu)

4.6 Ukazatel věřitelného rizika

Ukazatel věřitelného rizika vypovídá o míře účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích. Pokud dosahuje ukazatel vysokých hodnot, znamená to vysoké zadlužení organizace. V neziskovém sektoru bývá míra účasti cizího kapitálu na celkových finančních zdrojích při porovnání se stavem kapitálu relativně nízká. (Špička, 2017)

Ukazatel věřitelného rizika se vypočítá jako podíl celkových cizích zdrojů k celkovému objemu pasiv, poté je vynásobeno 100, aby byl ukazatel v procentech.

Cizími zdroji se rozumí krátkodobé závazky, které byly již definovány v podkapitole zabývající se okamžitou likviditou.

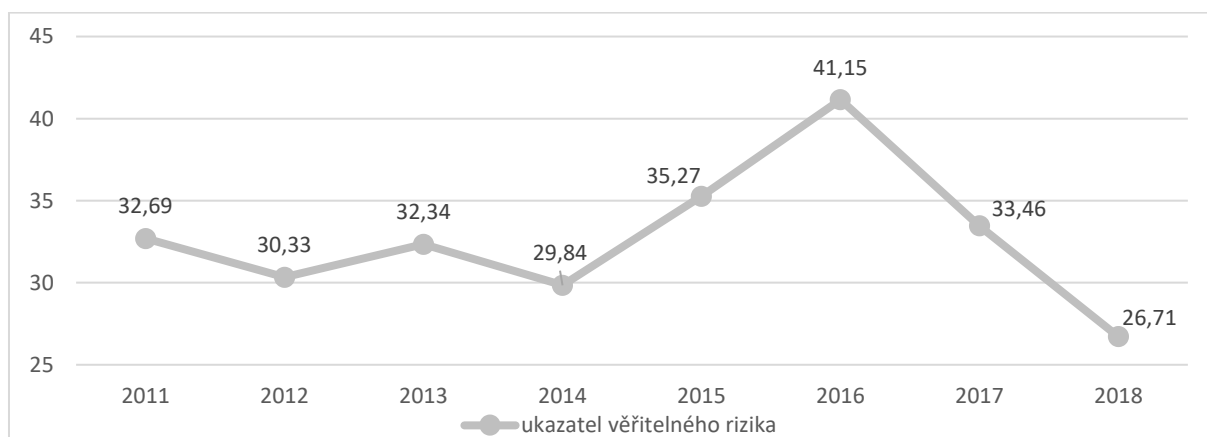
Tabulka 4.7 Přehled celkových cizích zdrojů a celkových pasiv v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Cizí zdroje (v tis. Kč)	6 780	8 780	9 038	9 034	8 467	9 146	9 178	11 209
Pasiva celkem (v tis. Kč)	20 742	27 267	27 951	30 275	24 003	22 224	27 402	41 971
Věřitelné riziko (v %)	32,69	30,33	32,34	29,84	35,27	41,15	33,46	26,71

Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Jak ukazuje tabulka 4.7 a také jak je znázorněno v grafu 4.7, ukazatel věřitelného rizika se ve větší části sledovaného období pohybuje kolem 33 %. Pouze v roce 2016 dosahoval vyšší úrovně a to 41,25 %. Naopak na nejnižší úroveň se dostal v roce 2018, kdy vykazoval pouze 26,71 %.

Graf 4.7 Ukazatel věřitelného rizika v letech 2011-2018 (v procentech)

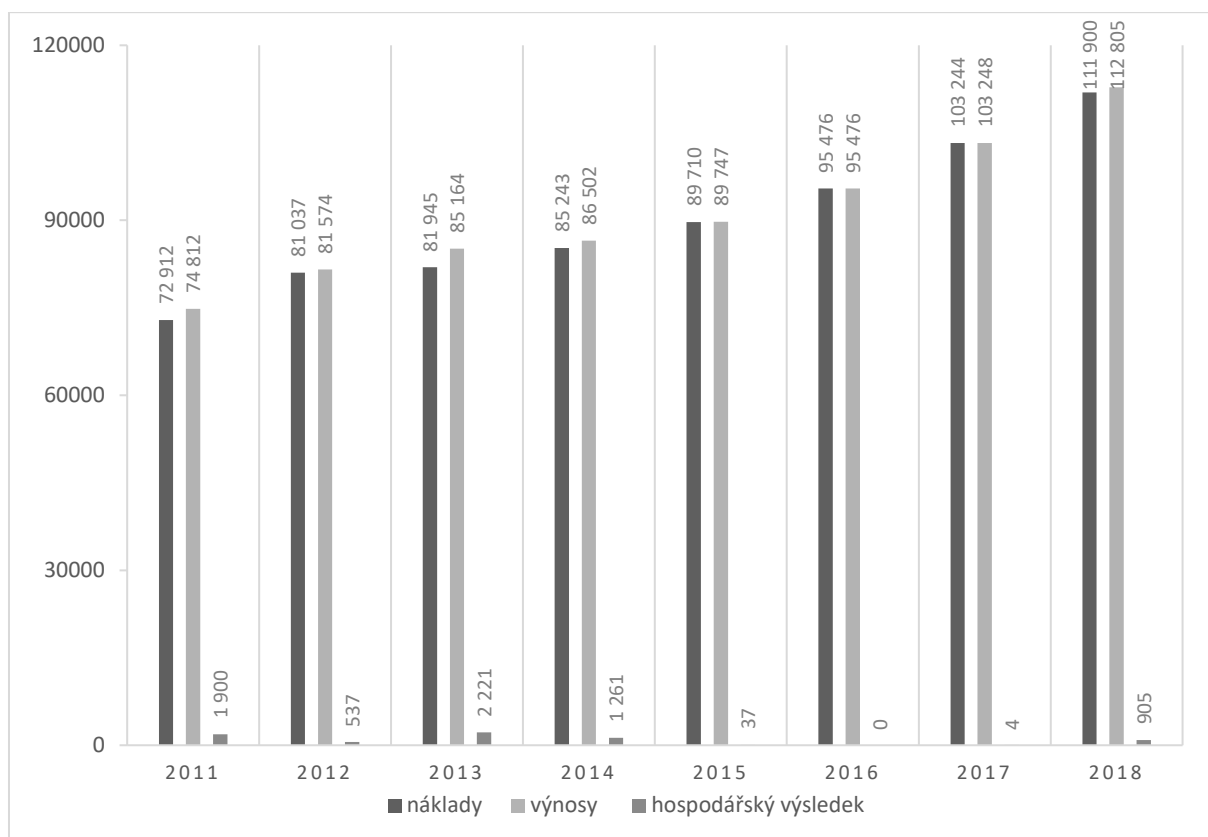
Zdroj: Monitor státní pokladna, rozvaha SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

4.7 Celkové zhodnocení hospodaření Střediska volného času Lužánky

Celkové náklady z hlavní i doplňkové činnosti Střediska volného času Lužánky se ve sledovaném období 2011-2018 každoročně v průměru zvyšovaly o 4 874 tis. Kč. Největší

nákladovou položkou byly náklady vynaložené na mzdy, další podstatnou nákladovou položkou byly náklady spojené se spotřebou materiálu a energie a v neposlední řadě také náklady na služby. Také celkové výnosy z hlavní a doplňkové činnosti se v průměru zvyšovaly o 4 749 tis. Kč. Na tomto nárůstu měl podíl jak nárůst dotací od MŠMT na přímé náklady spojené se vzděláním, tak příspěvek od zřizovatele na provoz a v neposlední řadě také výnosy z prodeje služeb. Do výnosů z prodeje služeb jsou především zahrnuty účastnické poplatky z kurzů a kroužků, ale také z příměstských a letních táborů, z pobytových akcí a v neposlední řadě z pronájmů prostor.

Graf 4.8 Přehled celkových nákladů, výnosů a výsledků hospodaření z hlavní i doplňkové činnosti Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018 (v tis. Kč)

Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní zpracování)

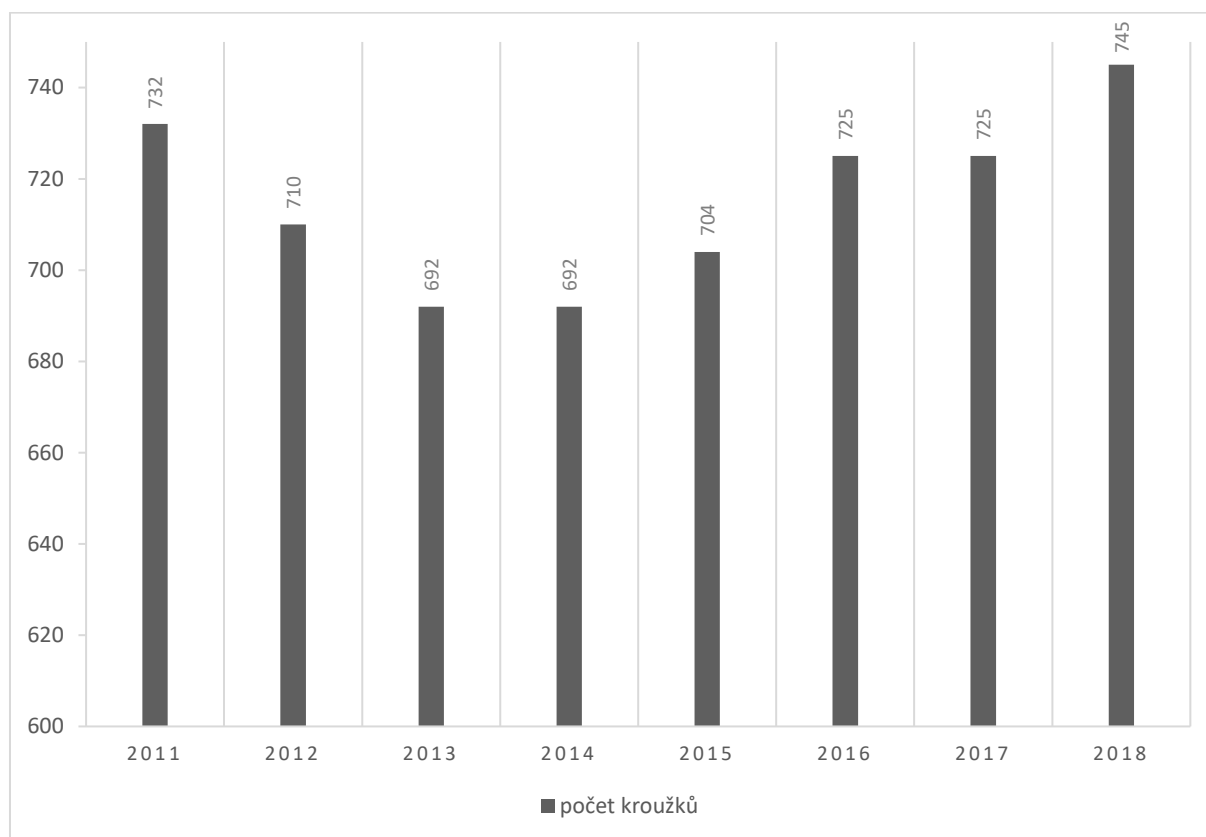
Jak je patrné z grafu 4.8, celkový hospodářský výsledek byl téměř v každém roce kladný, pouze v roce 2016 byly náklady a výnosy vyrovnané a hospodářský výsledek tak byl nulový. Druhou nejnižší hodnotou hospodářského výsledku ve sledovaném období byla hodnota 4 tis. Kč v roce 2017. Nejvyšších hodnot dosahoval hospodářský výsledek v roce 2013, a to 2 221 tis. Kč, a v roce 2011 (1 900 tis. Kč).

Z Přílohy č. 2, kde jsou uvedeny údaje o hodnotách nákladů a výnosů rozdělených na hlavní a doplňkovou činnosti je patrné, že hospodářské výsledky z hlavní činnosti nebyly vždy

kladné a tuto ztrátu musely pokrýt zisky z doplňkové činnosti. Hospodaření u hlavní činnosti bylo ztrátové konkrétně v letech 2012, 2015, 2016 a 2017. Na pokrytí těchto ztrát byly použité zisky z doplňkové činnosti. Nejvyššího zisku z doplňkové činnosti bylo dosaženo v roce 2011, a to 1 156 tis. Kč a v roce 2014 (1 060 tis. Kč). Naopak nejnižšího zisku u doplňkové činnosti bylo dosaženo v roce 2016, kdy činil pouze 47 tis. Kč, a tím byla pokryta ztráta z hlavní činnosti, a jak bylo již zmíněno, hospodářský výsledek byl 0.

Návštěvnost kroužků Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018 byla v průměru 8 903 účastníků na za rok, kroužků bylo průměrně otevřeno 716, z toho vyplývá, že průměr návštěvníků byl 13 osob v jednom kroužku. V následujícím grafu č. 4.9 je uveden počet kroužků ve sledovaných letech. Nejvíce jich bylo 745 v roce 2018 a naopak nejméně kroužků bylo otevřeno v letech 2013 a 2014 kdy jejich počet byl stejný a to 692.

Graf č. 4.9 Počet kroužků SVČ Lužánky v letech 2011-2018

Zdroj: Výroční zprávy Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní zpracování)

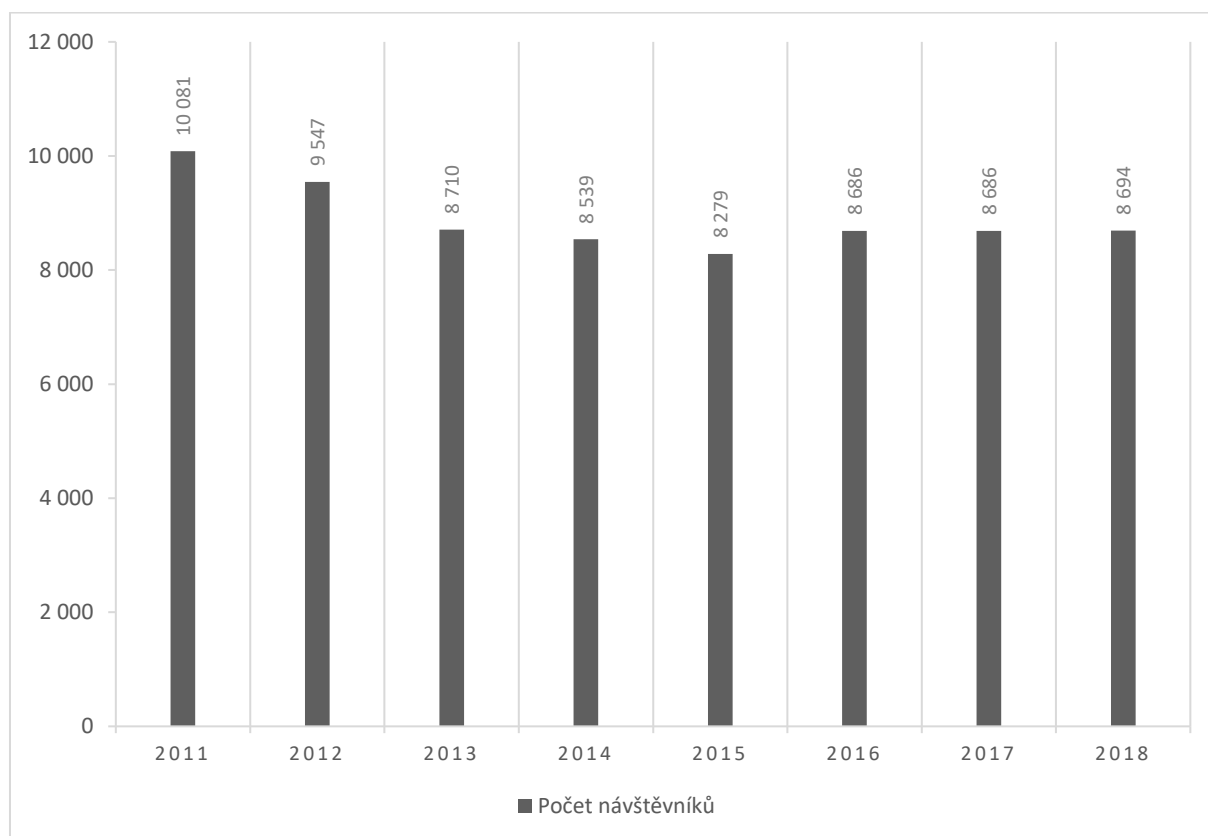
V níže uvedeném grafu 4.10 je uveden přehled počtu návštěvníků kroužků SVČ Lužánky v letech 2011-2018. Jak je z grafu patrné, v roce 2011 byl počet návštěvníků ve sledovaném období nejvyšší (10 081) a až do roku 2015 měl klesající trend, v roce 2015 byl nejnižší počet účastníků kroužků, a to konkrétně 8 279. V roce 2016 naopak počet návštěvníků začal opět růst a dosáhl hodnoty 8 686 účastníků, v roce 2017 byl počet návštěvníků kurzů Střediska volného

času shodný s předcházejícím rokem a v roce 2018 opět vzrostl o 8 účastníků a dosáhl hodnoty 8 694 návštěvníků. Průměrný počet návštěvníků ve sledovaném období tedy byl 8 903 účastníků kurzů.

Samozřejmě Středisko volného času Lužánky provozuje podstatně více zájmových aktivit, jejich souhrnný přehled i s návštěvností za sledované období 2011-2018 je uveden v Příloze č. 4.

Graf 4.10 Přehled návštěvníků kroužků SVČ Lužánky v letech 2011-2018

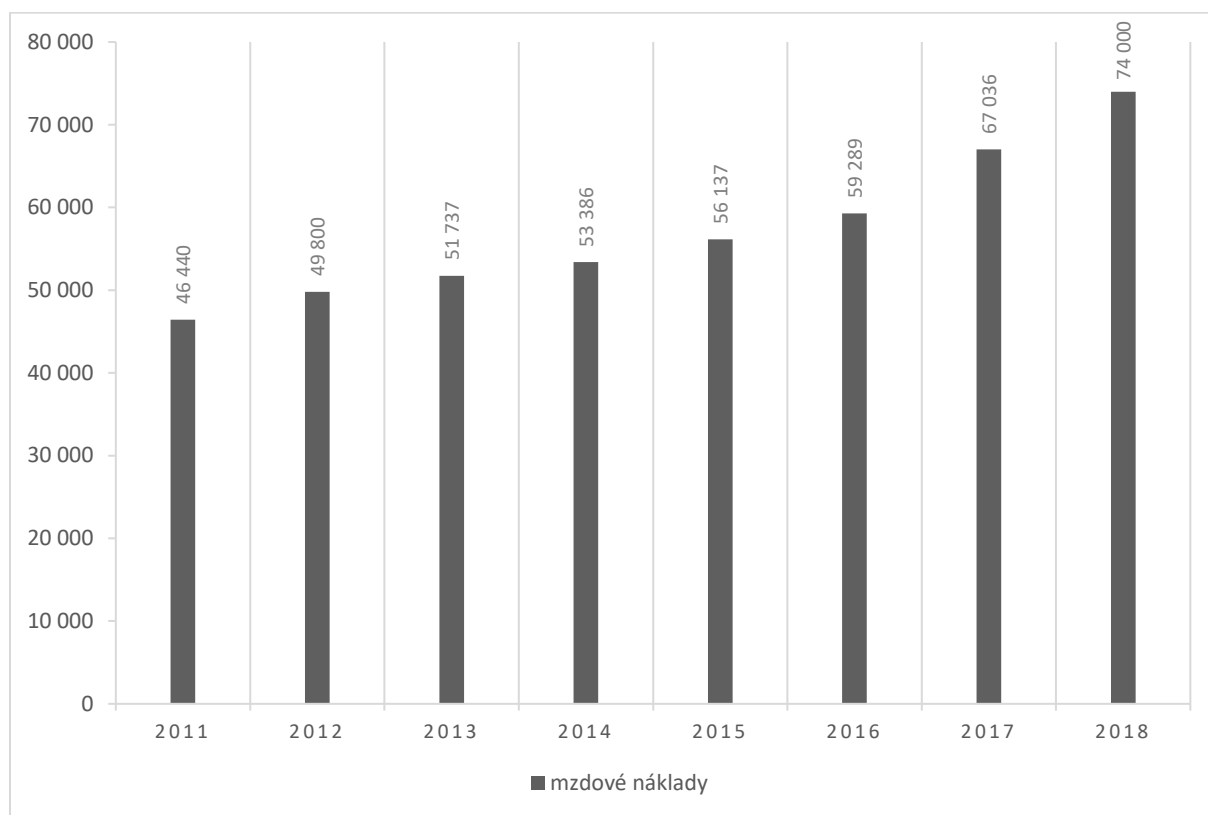
Zdroj: Výroční zprávy Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018. (vlastní zpracování)

Jak již bylo v práci uvedeno, největší nákladovou položkou Střediska volného času Lužánky ve sledovaném období 2011-2018 byly mzdové náklady. Průměrný počet zaměstnanců ve sledovaných letech byl 137, SVČ Lužánky se tímto řadí mezi středně velké účetní jednotky. Tomu odpovídají i hodnoty mzdových nákladů, jejichž průměr činil ve sledovaných letech 57 228 tis. Kč.

V níže uvedené tabulce 4.8 je uveden přehled mzdových nákladů, počet zaměstnanců a průměrné roční mzdové náklady na jednoho zaměstnance ve sledovaném období 2011-2018. Nejvyšší mzdové náklady byly v roce 2018 a dosahovaly výše 74 000 tis. Kč. Naopak nejnižší byly roce 2011 a činily 46 440 tis. Kč. Z tabulky je také patrné, že mzdové náklady

každoročně rostou, od roku 2011 do roku 2018 vzrostly v celkové výši o 27 560 tis. Kč. Tento růst je také patrný z níže uvedeného grafu č. 4.11.

Graf č. 4.11 – Přehled mzdových nákladů v letech 2011-2018

Zdroj: Monitor státní pokladna, výkaz zisku a ztráty v letech 2011-2018. (vlastní zpracování)

V roce 2015 mělo Středisko volného času Lužánky nejnižší počet zaměstnanců (129). Opačný případ nastal v roce 2012 a počet zaměstnanců dosahoval hodnoty 146 osob. V letech 2016 a 2017 byl počet zaměstnanců shodný a činil 135 osob.

Tabulka 4.8 Přehled mzdových nákladů, počet zaměstnanců a průměrné roční mzdové náklady na 1 zaměstnance v letech 2011-2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mzdové náklady (v tis. Kč)	46 440	49 800	51 737	53 386	56 137	59 289	67 036	74 000
Počet zaměstnanců	137	146	139	138	129	135	135	137
Průměrné roční mzdové náklady (v tis. Kč)	338	341	372	387	435	439	497	540

Zdroj: Monitor státní pokladna – výkaz zisku a ztráty v letech 2011-2018, Výroční zprávy Střediska volného času v letech 2011-2018. (vlastní propočty a zpracování)

Průměrná mzda na zaměstnance se ve sledovaném období také každoročně zvyšovala. Nejnižší byla v roce 2011 a činila 338 tis. Kč. Naopak nejvyšší hodnoty dosahovala v roce 2018, kdy byla ve výši 540 tis. Kč.

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení hospodaření vybrané organizace na základě analýzy nákladů, výnosů a hospodářského výsledku z hlavní a doplňkové činnosti ve sledovaném období 2011-2018. Ke zhodnocení činnosti byly využity dílčí ukazatelé, jako je například autarkie, příjmová soběstačnost, variátor celkových nákladů, okamžitá a pohotová likvidita. Dalšími využitými ukazateli byla míra finanční nezávislosti neboli stability a ukazatel věřitelného rizika. Také byl zhodnocen počet nabízených kroužků a jejich návštěvnost. Zanalyzovány a vyhodnoceny byly i mzdové náklady ve sledovaných letech. Hodnocenou organizací bylo Středisko volného času Lužánky, příspěvková organizace. Toto středisko je největší a zároveň nejstarší organizací svého druhu v České republice.

V úvodu teoretické části bylo obecně charakterizováno zájmové vzdělávání a střediska volného času, poté nestátní neziskové organizace, dále byly vysvětleny pojmy jako právnická osoba a organizační složky státu. Poté byly charakterizovány příspěvkové organizace státu a územně samosprávných celků, blíže byly popsány fondy příspěvkové organizace, pozornost byla věnována i kontrole a zániku příspěvkových organizací. Jako poslední bylo v teoretické části charakterizováno účetnictví a daň z příjmu právnické osoby. Na teoretickou část navazovala charakteristika středisek volného času v České republice, jejich financování a tvorba školních vzdělávacích programů, kterými se musí střediska volného času řídit podle § 5 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Dále byl charakterizován Jihomoravský kraj, jeho bližší charakteristika a členění a vztah k příspěvkovým organizacím. Dále byla pozornost zaměřena na bližší charakteristiku vybrané příspěvkové organizace, a to na Středisko volného času Lužánky, jeho pracoviště a školní vzdělávací program.

Práce pokračovala praktickou částí, která byla zaměřena na analýzu hospodaření Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018. Byly zde zanalyzovány a vyhodnoceny náklady a výnosy z hlavní i doplňkové činnosti. Bylo zjištěno, že hospodářský výsledek ve sledovaném období byl pouze v roce 2016 nulový, v ostatních letech tvořilo SVČ Lužánky zisk, který byl poté převeden do rezervního fondu. Také byl zjištěn klesající podíl hlavní činnosti na výsledku hospodaření. Tuto ztrátu ovšem pokryl zisk z doplňkové činnosti, která má naopak rostoucí trend.

Mezi dalšími ukazateli byl hodnocen i variátor celkových nákladů, který je jedním z ukazatelů rentability, ta ukazuje na efektivnost neziskové organizace a představuje, jak velký objem zisku byl vyprodukován z jedné jednotky vstupu. Díky porovnání meziročních změn

nákladů a výnosů bylo zjištěno, že sledované příspěvková organizace v roce 2011 dosahovala nezápornější rentability z celého sledovaného období a to $-0,714$, tato skutečnost byla způsobena výrazným nárůstem výnosů a poklesem nákladů. Od roku 2016 se Středisku volného času Lužánky daří udržovat hodnotu sledovaného ukazatele v optimální hranici, která je 1. Této hranice dosahuje díky téměř vyrovnaným meziročním změnám nákladů a výnosů.

Také byla zhodnocena, jak okamžitá, tak i pohotová likvidita. Z analýzy těchto ukazatelů vyplývá, že Středisko volného času Lužánky nemá problém hradit své závazky, ovšem má problém se zhodnocením svých peněžních prostředků, které leží na běžném účtu nebo v pokladně. Finanční prostředky jsou nejvíce vázány ve fonde, které SVČ Lužánky musí tvořit. Z toho důvodu pro ně neexistuje možnost, která by jim dovolovala tyto finanční prostředky zhodnotit. Nejvyšší okamžité likvidity dosahovalo SVČ Lužánky v roce 2018, kdy hodnota činila 2,346, naopak nejnižší okamžité likvidity bylo dosaženo v roce 2016 a to 1,069. Pohotová likvidita dosahovala nejvyšších hodnot také ve sledovaném roce 2018, kdy činila 2,882, naopak nejnižší hodnota byla zjištěna také v roce 2016 a to 1,309.

Dále byla pozornost zaměřena na zjištění míry příjmové soběstačnosti SVČ Lužánky. Bylo zjištěno, že se soběstačnost pohybovala v rozmezí od 37–44 %, to znamená, že je příspěvková organizace z větší části závislá na příspěvcích od svého zřizovatele, tento příspěvek částečně kryje provozní náklady. Dalším důležitým příspěvkem je dotace od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na přímé náklady spojené se vzděláním. Pokud by organizace tyto příspěvky nedostávala, hrozilo by zvýšení účastnických poplatků, v krajním případě by mohlo dojít až ukončení činnosti a zániku příspěvkové organizace.

Také bylo v práci zjištěno, že největší nákladovou položkou Střediska volného času Lužánky představují mzdové náklady. Ve sledovaném období činily průměrné mzdové náklady 57 228 tis. Kč a průměrný počet zaměstnanců byl 137, tímto počtem se SVČ Lužánky řadí mezi středně velké účetní jednotky.

Seznam použité literatury

Knihy:

ANHEIER, K. Helmut. *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. 2nd ed. London: Routledge, 2014. 580 p. ISBN 978-0-415-55047-5.

HEŘMÁNKOVÁ, Jana a MACEK Milan. *Metodika pro podporu tvorby školního vzdělávacího programu ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. Praha: OPTYS, 2009. 110 s. ISBN 978-80-86784-77-9.

KRECHOVSKÁ, M., P. HEJDUKOVÁ a D. HOMMEROVÁ. *Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost*. Praha: Grada, 2018. 208 s. ISBN 978-80-247-3075-2.

KRYŠKOVÁ, Šárka. *Nestátní neziskové organizace – právní úprava, účetnictví, audit, daně*. Praha: Leges, 2019. 304 s. ISBN 978-80-7502-378-0.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 12. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 263 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. 11. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 256 s. ISBN 978-80-7502-378-0.

MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Príspevkové organizace 2018-2019*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 320 s. ISBN 978-80-7598-086-1.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. 168 s. ISBN 978-80-271-0249-5.

ŠPIČKA, Jindřich. *Finanční analýza organizace z pohledu zájmových skupin*. Praha: C.H. Beck, 2017. 173 s. ISBN 978-80-7400-664-7.

VÍT, Petr. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2015. 160 s. ISBN 978-80-247-5477-2.

VRABKOVÁ I., I. VAŇKOVÁ, J. BEČICA a Š. KRYŠKOVÁ. *Príspevkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. 189 s. ISBN 978-80-248-4028-4.

VRABKOVÁ, Iveta. *Veřejná správa*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2016. 115 s. ISBN 978-80-248-3988-2.

Legislativa:

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, částka 38. Dostupné také z : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, částka 38. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129>.

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, částka 39. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, částka 65. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, částka 65. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-219>.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2000, částka 73. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250>.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2006, částka 84. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>.

Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2002, částka 2. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-3>.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2001, částka 122. Dostupné také z : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320>.

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1997, částka 114. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-347>.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2004, částka 190. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1991, částka 107. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2004, částka 190. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-563>.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1992, částka 117. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2012, částka 33. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2012, částka 34. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>.

Vyhláška č. 163/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2018, částka 84. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-163>.

Vyhláška č. 325/2015 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které vedou jednoduché účetnictví. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2015, částka 137. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-325>.

Vyhláška č. 353/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2015, částka 151. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-353>.

Vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2002, částka 174. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-504>.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. In: *Sbírka zákonů ČR*. 2005, částka 20. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74>.

České účetní standardy č. 401, účty a zásady účtování na účtech. Dostupné také z: https://mfcr.cz/assets/media/Ucetnictvi_2016_Ceske-ucetni-standardy-pro-504-2002.

České účetní standardy č. 414, přechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví. Dostupné také z: https://mfcr.cz/assets/media/Ucetnictvi_2016_Ceske-ucetni-standardy-pro-504-2002.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb>.

Datový portál města Brna, přehled vysokých škol a studentů [online]. 2020 [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://data.brno.cz/?tab=vzdelani#viz>.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy jihomoravského kraje 2020-2024 [online]. 2020 [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=402394&TypeID=2>.

Jihomoravský kraj: Rozklikávací rozpočet 2015-2019 [online]. 2020 [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: <http://rozpocet.kr-jihomoravsky.cz>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2020 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez>.

Monitor státní pokladna: rozpočet Jihomoravského kraje 2015-2019 [online]. 2020 [cit. 2020-05-01]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/70888337/prehled?rad=t &obdobi=1512>.

Monitor státní pokladna: Výkaz zisku a ztráty Střediska volného času Lužánky 2011-2018 [online]. 2020 [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00401803/ucetni-zaverka/vykaz-zisku-a-ztraty?rad=t &obdobi=1112>.

Monitor státní pokladna: Rozvaha Střediska volného času Lužánky 2011-2018 [online]. 2020 [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00401803/ucetni-zaverka/rozvaha?rad=t &obdobi=1112>.

Rejstřík škol a školských zařízení [online]. 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>.

Statistické ročenky školství výkonový ukazatelé [online]. 2020 [cit. 2020-02-11]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>.

Středisko volného času Lužánky: Výroční zprávy 2011-2018 [online]. 2020 [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://www.luzanky.cz/Vyrocní-zpravy>.

Středisko volného času Lužánky: Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání 2018-2021 [online]. 2020 [cit. 2020-05-07]. Dostupné z: <https://www.luzanky.cz/zakladni-dokumenty>.

Středisko volného času Lužánky: Vize Lužánky 2020 [online]. 2020 [cit. 2020-05-07].

Dostupné z: <https://www.luzanky.cz/zakladni-dokumenty>.

VRBACKÁ, Lenka. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Jihomoravského kraje č. j. 20/57* [elektronická pošta]. Message to: katerina.martinkova.st@vsb.cz. 4. května 2020 11:15 [cit. 2020-05-11]. Osobní komunikace

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚS	České účetní standardy
DDM	Dům dětí a mládeže
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
JAMU	Janáčkova akademie múzických umění
JMK	Jihomoravský kraj
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Masarykova univerzita
NIV	Neinvestiční výdaje
NNO	Nestátní nezisková organizace
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OZ	Občanský zákoník
PO	Příspěvková organizace
RVP	Rámcový vzdělávací program
SVČ	Středisko volného času
SZČ	Stanice zájmových činností
ŠVP	Školní vzdělávací program
TZ	Turistická základna
ÚJ	Účetní jednotka
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ÚZ	Účetní zákon
ZDP	Zákon o daních z příjmů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Brně dne 14.5.2020

Machalová Kateřina

jméno a příjmení studenta

Seznam tabulek

Tabulka č. 2.1	Kategorie účetních jednotek a skupin účetních jednotek
Tabulka č. 3.1	Porovnání SVČ ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020
Tabulka č. 3.2	Srovnání republikových normativů v letech 2017-2019 (v Kč/dítě, žáka, studenta)
Tabulka č. 3.3	Vybrané statistické údaje Jihomoravského kraj k 1. 1. 2016
Tabulka č. 3.4	Rozpočet Jihomoravského kraje v letech 2015-2019 (v tis. Kč)
Tabulka č. 3.5	Výdaje na školství a střediska volného času v Jihomoravském kraji v letech 2015-2019
Tabulka č. 3.6	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2011
Tabulka č. 3.7	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2012
Tabulka č. 3.8	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2013
Tabulka č. 3.9	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2014
Tabulka č. 3.10	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2015
Tabulka č. 3.11	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2016
Tabulka č. 3.12	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2017
Tabulka č. 3.13	Přehled ekonomických údajů SVČ Lužánky v roce 2018
Tabulka č. 4.1	Přehled celkových výnosů a nákladů z hlavní činnosti v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.2	Přehled vlastních příjmů a celkových příjmů v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.3	Meziroční změna celkových nákladů a výnosů v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.4	Přehled krátkodobého finančního majetku a krátkodobých závazků v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.5	Přehled celkových pohledávek, krátkodobého majetku a krátkodobých závazků v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.6	Přehled vlastního kapitálu a celkových pasiv v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.7	Přehled celkových cizích zdrojů a celkových pasiv v letech 2011-2018
Tabulka č. 4.8	Přehled mzdových nákladů, počet zaměstnanců a průměrné roční mzdové náklady na 1 zaměstnance v letech 2011-2018

Seznam obrázků

Obrázek č. 3.1 Správní členění Jihomoravského kraje a hranice okresů k 1.1.2016

Seznam grafů

Graf č. 4.1 Ukazatel autarkie z hlavní činnosti v letech 2011-2018

Graf č. 4.2 Příjmová soběstačnost v letech 2011-2018

Graf č. 4.3 Variátor celkových nákladů v letech 2011-2018

Graf č. 4.4 Okamžitá likvidita v letech 2011-2018

Graf č. 4.5 Pohotová likvidita v letech 2011-2018

Graf č. 4.6 Míra finanční nezávislosti v letech 2011-2018 (v procentech)

Graf č. 4.7 Ukazatel věřitelného rizika v letech 2011-2018 (v procentech)

Graf č. 4.8 Přehled celkových nákladů, výnosů a výsledků hospodaření z hlavní i doplňkové činnosti v letech 2011-2018 (v tis. Kč)

Graf č. 4.9 Počet kroužků SVČ Lužánky v letech 2011-2018

Graf č. 4.10 Přehled návštěvníků kroužků SVČ Lužánky v letech 2011-2018

Graf č. 4.11 Přehled mzdových nákladů v letech 2011-2018

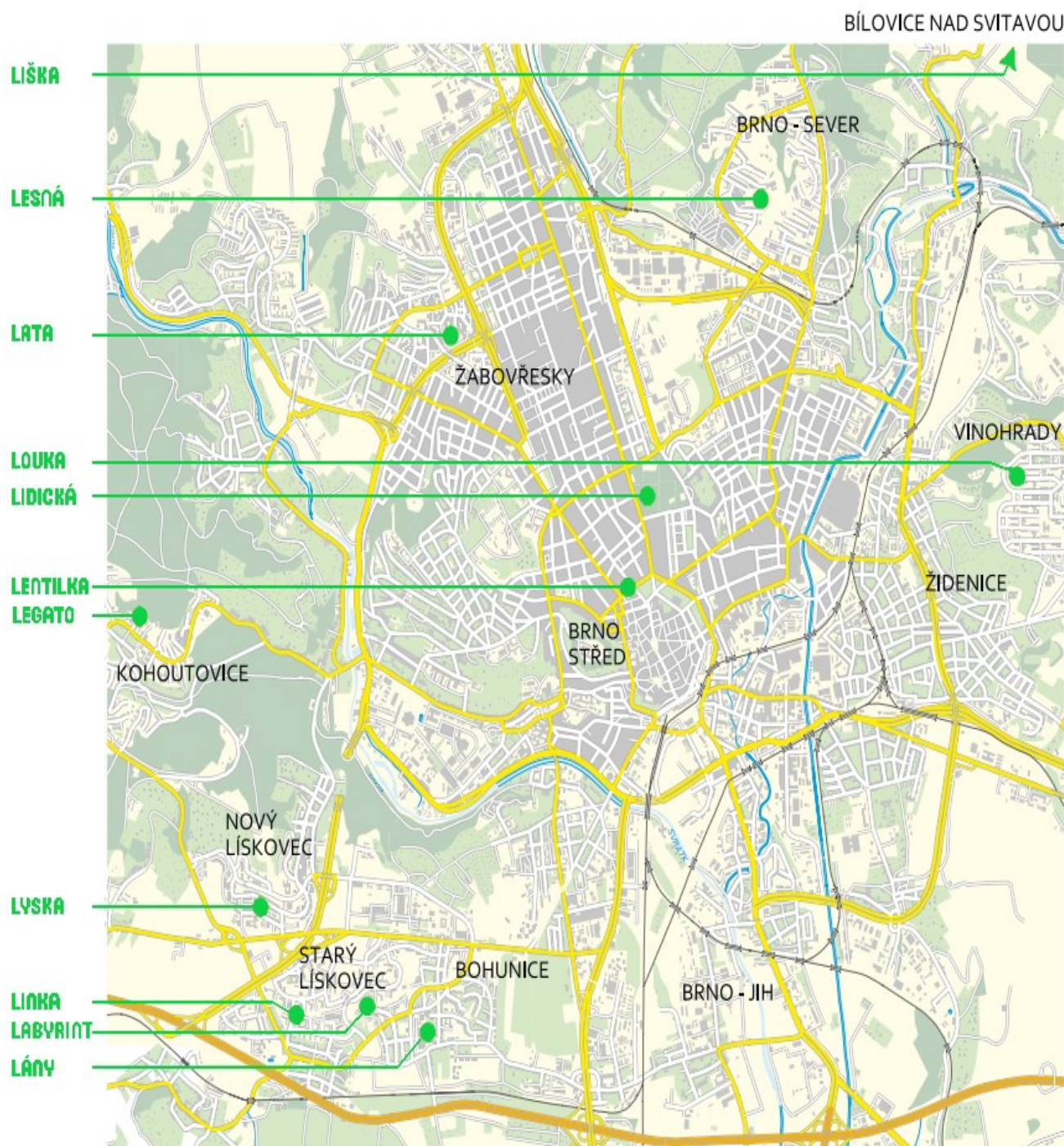
Seznam příloh

Příloha č. 1	Mapa Brna s vyznačením pracovišť Střediska volného času Lužánky
Příloha č. 2	Hospodářský výsledek hlavní a doplňkové činnosti v letech 2011-2018
Příloha č. 3	Porovnání nákladů a výnosů u hlavní a doplňkové činnosti v letech 2011-2018
Příloha č. 4	Přehled všech aktivit Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018

Přílohy

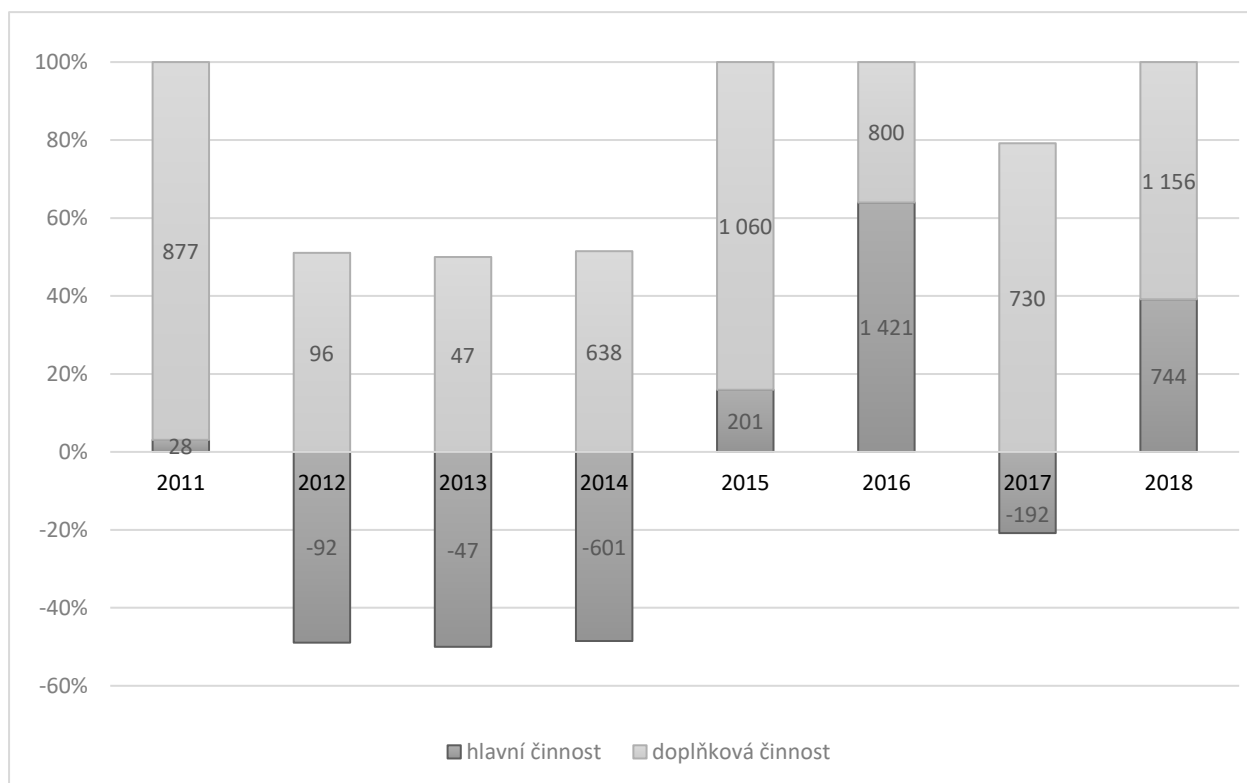
Příloha č. 1 Mapa Brna s vyznačením pracovišť Střediska volného času Lužánky

Zdroj: mapy.cz [online]. Dostupné z :

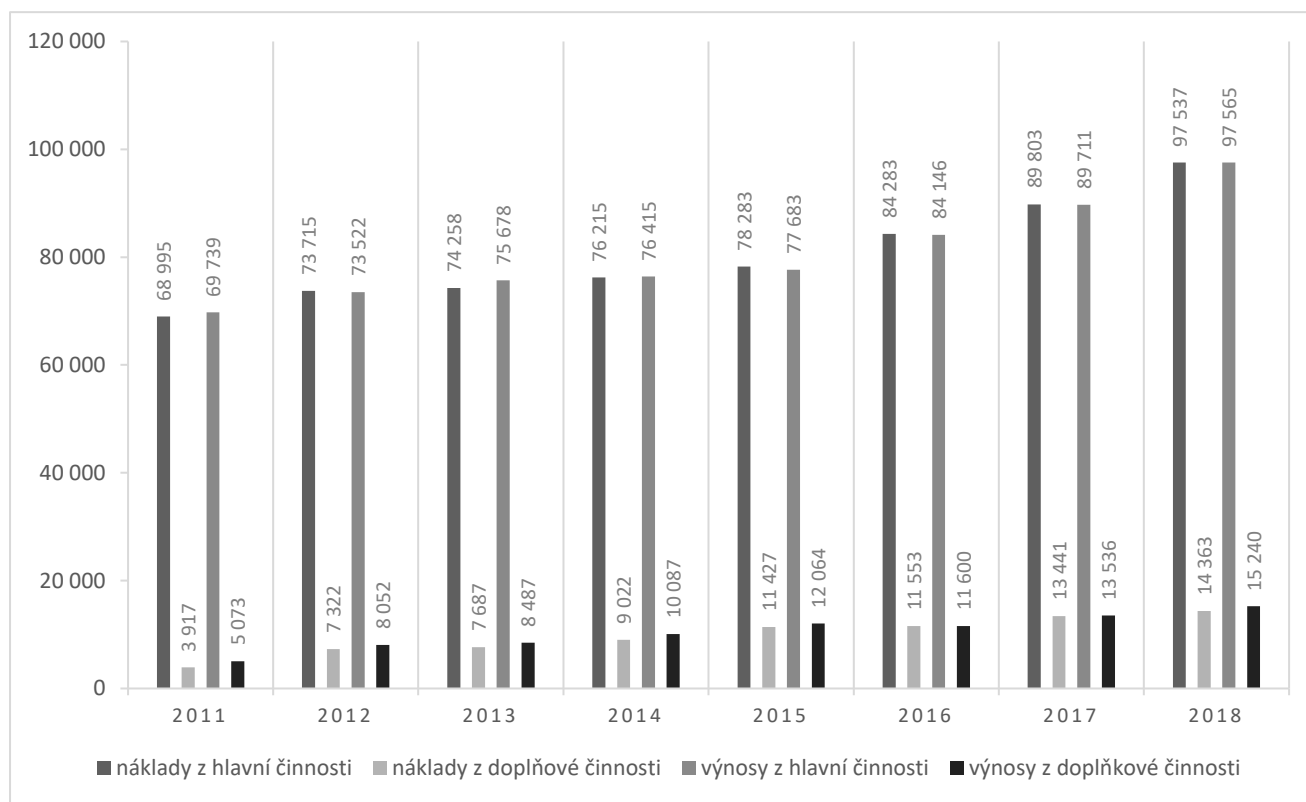
<https://www.mapy.cz/zakladni?x=16.6081918&y=49.1998069&z=14&source=muni&id=5740> [cit. 28.03.2020]. (vlastní úprava a doplnění).

Příloha č. 2 Hospodářský výsledek hlavní a doplňkové činnosti v letech 2011 – 2018

Zdroj: Monitor státní pokladna – Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v letech 2011-2018 (vlastní zpracování)

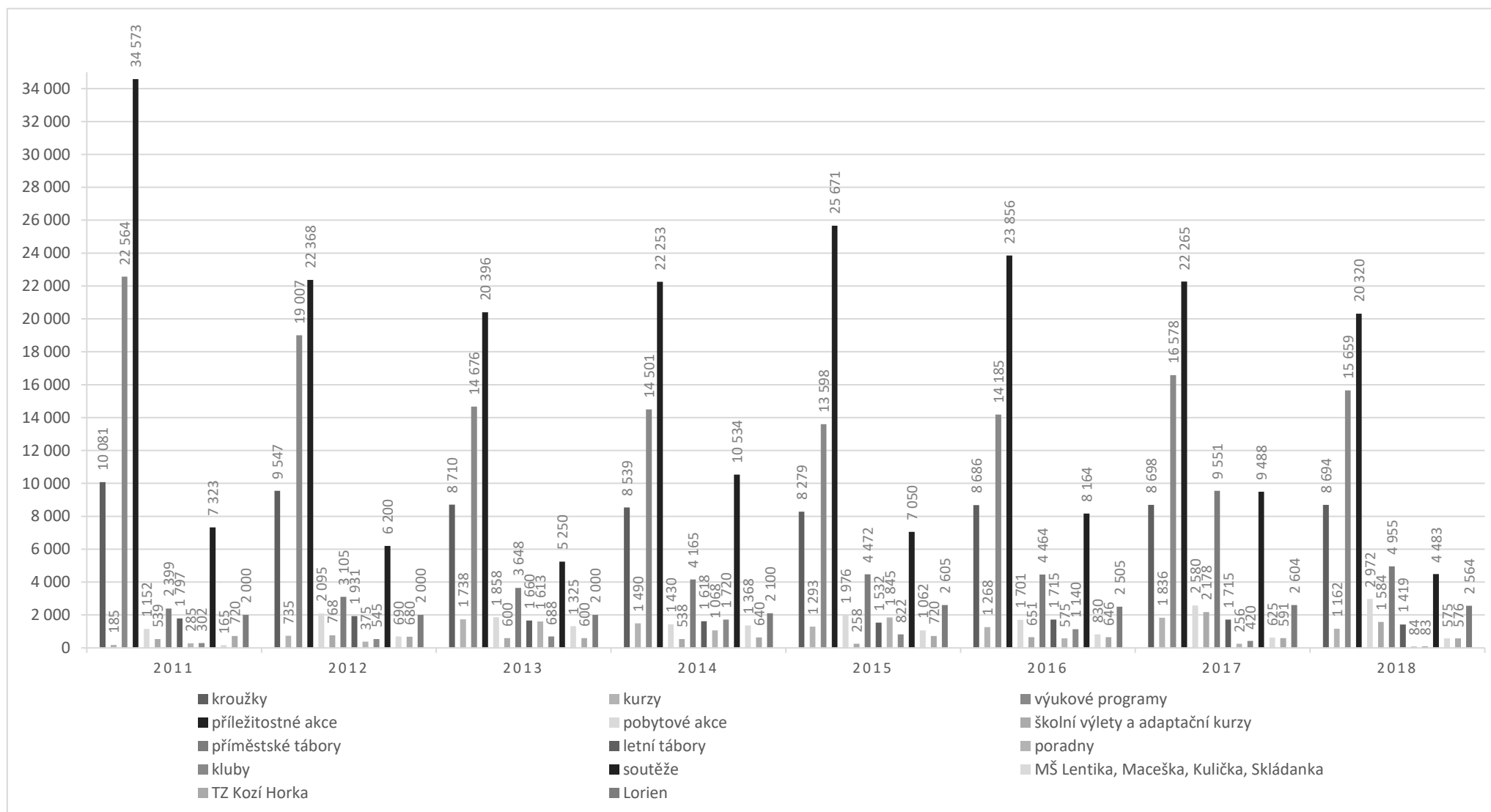
**Příloha č. 3 Porovnání nákladů a výnosů u hlavní a doplňkové činnosti
v letech 2011 – 2018**

Zdroj: Monitor státní pokladna – Výkaz zisku a ztráty SVČ Lužánky v letech 2011-2018 (vlastní zpracování)

Příloha č. 4   Přehled všech aktivit Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018

Zdroj: Výroční zprávy Střediska volného času Lužánky v letech 2011-2018 (vlastní zpracování)